

Vlaams
Parlement

ingediend op **1855** (2018-2019) – Nr. 1
1 februari 2019 (2018-2019)

Voorstel van decreet

van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Peter Persyn,
Lorin Parys en Vera Jans

houdende de oprichting van een afstammingscentrum
en een DNA-databank

TOELICHTING

A. Algemene toelichting**1. Samenvatting**

Dit voorstel van decreet tot oprichting van een afstammingscentrum en DNA-data-bank probeert minstens gedeeltelijk tegemoet te komen aan het recht op afstammingsinformatie, gewaarborgd in internationale verdragen.¹

Het voorstel van decreet vertrekt van twee grote basisprincipes. Enerzijds moet er een centrum worden opgericht waar iedereen met vragen over afstamming terecht kan. Het beantwoorden van afstammingsvragen moet hand in hand gaan met psychosociale ondersteuning aan alle betrokken partijen. De begeleiding moet bovendien voldoende laagdrempelig zijn, zonder enige verplichting, behalve voor minderjarigen. Gekoppeld aan de werking van het centrum wordt voorzien in de oprichting van een DNA-databank waarin DNA-profielen worden opgeslagen die nadien met elkaar – op geregelde basis – worden gematcht door een vergund centrum voor menselijke erfelijkheid.

Het voorstel van decreet biedt een wettelijke grondslag opdat privacygevoelige, geanonimiseerde gegevens in een afgegrensd opzet kunnen worden uitgewisseld tussen het afstammingscentrum en het centrum voor menselijke erfelijkheid dat binnen dat opzet wordt vergund. Het voorstel van decreet biedt zodoende perspectieven om genetische verwanten met elkaar in contact te brengen.

2. Situering**2.1. Maatschappelijke relevantie**

In de huidige maatschappij groeit een groot aantal kinderen en jongeren niet meer (volledig) op in een 'traditioneel' gezin, met een biologische vader en moeder. Er komen steeds meer verschillende gezinsvormen voor. Zo zijn er nieuw samengestelde gezinnen, eenoudergezinnen, gezinnen met twee moeders of vaders enzovoort.

Ook een kinderwens kan op verschillende wijzen worden vervuld. Sommigen kiezen voor adoptie of pleegouderschap, terwijl andere gezinnen dan weer opteren voor gameet- of embryodonatie, of voor draagmoederschap.

Enkele van die alternatieve gezinsvormen hebben tot gevolg dat de biologische afstammingsband van het kind doorgeknipt wordt of moeilijk te achterhalen is. Dat leidt tot heel wat afstammingsvragen.

Gedurende lange tijd is er weinig tot geen aandacht besteed aan het belang van afstamming en identiteit. Toch zijn er verschillende wetsartikelen in internationale verdragen die het recht op afstammingsinformatie waarborgen.² In België is het recht op afstammingsinformatie echter beperkt en wordt nog steeds uitgegaan van de juridische waarheid van de wettelijke ouders.

¹ Onder meer artikel 7 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989 en artikel 8 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden van 4 november 1950.

² Artikel 7, 8, 13 en 16 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989; artikel 8 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden van 4 november 1950.

De laatste jaren gaat er evenwel meer aandacht naar het perspectief van het kind en het recht om zijn (biologische) afkomst te kennen. Zo werd in Vlaanderen de adoptieregelgeving al in die mate aangepast dat iedere geadopteerde zijn adoptiedossier kan inzien via het inzagerecht. Verder werd ook het bewaren en verzamelen van informatie over adoptie decretaal vastgelegd.

Een heel aantal Europese landen hebben de anonimiteit van donorgameten al opgeheven, maar dat is niet het geval in België. De wetgeving garandeert de anonimiteit van de donor.³ Die anonimiteit geldt in twee richtingen, aangezien ook de donor geen informatie verkrijgt over de kinderen die uit de donatie geboren zijn. Evenmin bestaat er regelgeving die discreet bevallen mogelijk maakt, wat tot gevolg heeft dat sommigen zich tot de vondelingenschuif wenden of anoniem bevallen in Frankrijk. Tot slot is ook de feitelijke situatie van draagmoederschap in België niet wettelijk geregeld, wat tot juridisch onzekere situaties aanleiding kan geven.

Rekening houdend met de hierboven genoemde argumenten willen de indieners van dit voorstel van decreet een geïntegreerd systeem in het leven roepen voor iedereen met afstammingsvragen. Het concept krijgt vorm in een afstammingscentrum met brede doelgroep, namelijk iedereen bij wie de juridische verwantschap niet overeenstemt met de biologische en/of sociale afstammingsrelatie. Binnen de wettelijke verankering van een dergelijk afstammingscentrum wordt voorzien in een centraal register met persoonsgegevens dat juridisch omkaderd wordt met rechtsregels over de bewaring en ontsluiting van de gegevens. Naast de mogelijkheid om DNA-stalen te laten afnemen en het overeenstemmend DNA-profiel te laten registreren in een databank, voorziet het voorstel van decreet in een component psychosociale begeleiding. Geanonimiseerde DNA-profielen van zowel donoren en donorkinderen, als van afstandsmoeders en geadopteerden worden met elkaar op gedifferentieerde wijze gematcht. Een positieve match kan dan vervolgens aanleiding geven tot een begeleide contactopname of ontmoeting tussen verwanten. Op die manier wordt voorzien in een geïntegreerde werking, waarbij onderzoek gekoppeld wordt aan informatie, begeleiding en sensibilisering.

2.2. Hoorzittingen in het Vlaams Parlement en oprichting van een expertenpanel

Het idee van het afstammingscentrum resulteert uit de bevindingen van het expertenpanel van professionals uit diverse sectoren, dat de Vlaamse Regering heeft opgericht na hoorzittingen in december 2014 en januari 2015 in het Vlaams Parlement over gedwongen adopties in België.

Het expertenpanel is aangesteld door Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Jo Vandeurzen, met de bedoeling adviezen te geven over gedwongen adopties. Het panel was dus niet opgericht om onderzoek te verrichten naar de 'gewone adopties', waarbij geboortelouder hun kind voor adoptie afstaan omdat ze dat als de beste optie beschouwen voor de toekomst van hun kind. De term 'gedwongen adopties' verwijst naar een groot aantal zeer uiteenlopende situaties, die gaan van het gebruik van fysiek of psychisch geweld of misleiding, over druk die wordt uitgeoefend door ouders of door religieuze of maatschappelijke opvattingen, tot het ontbreken van werkelijke alternatieven of voldoende informatie voor de geboortelouder. Gemeenschappelijk aan al die vormen is het feit dat de betrokken geboortelouder de afstand van het kind niet als een eigen keuze hebben ervaren.

Al sinds de jaren 80 worden via de pers verhalen verspreid over gedwongen binnenlandse adopties. In het grootste deel van de verhalen gaat het om adopties uit de jaren 60 en 70, toen het geen uitzondering was dat kwetsbare geboortemoeders gedwongen werden om afstand te doen van hun kind. De algemene vaststelling is

³ Artikel 28 van de wet van 6 juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de bestemming van overtallige embryo's en gameten, (Belgisch Staatsblad van 17 juli 2007).

dat er in die gevallen totaal geen of niet meer dan een gebrekkige begeleiding van de geboortelouder was, zonder instemming voor de adoptie en met het achterhouden van essentiële (afstammings)informatie voor de geadopteerden tot gevolg. Hoewel de verhalen zeker niet nieuw zijn, wordt er de laatste tijd wel meer gehoor aan gegeven. Wellicht komt dat doordat er zowel in binnen- als buitenland meer belang wordt gehecht aan de openheid van afstammingsbanden, met inbegrip van afstamming na adoptie. De focus gaat verder ook naar historische wanpraktijken in onderwijs- en jeugdinstellingen.

Zo publiceerde de vzw Mater Matuta, die strijdt voor de belangen van iedereen die met gedwongen adoptie wordt geconfronteerd, in 2014 een aantal getuigenissen van moeders die hun kind gedwongen moesten afstaan voor adoptie. Die getuigenissen vonden ruime weerklank in de pers en media.

Het is naar aanleiding van die laatste berichtgeving dat de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaams Parlement drie hoorzittingen heeft georganiseerd over de gedwongen adopties. Tijdens die hoorzittingen werden getuigenissen gehoord van geboortemoeders, geadopteerden, vroegere medewerkers van tehuizen voor moeders, de kinderrechtencommissaris, de werkgroep Mensenrechten in de Kerk, vertegenwoordigers van de rooms-katholieke kerk (Belgische Bisschoppenconferentie) en de Vlaamse adoptieambtenaar.

Als vervolg op de hoorzittingen in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werd het expertenpanel aangesteld met de opdracht om de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin enerzijds te adviseren over de wegen tot herkenning, heling en herstel van de slachtoffers van gedwongen adopties, zowel individueel als collectief, en anderzijds beleidsaanbevelingen voor de toekomst te formuleren.

Ook vanuit het Vlaams Parlement werd het panel bij een resolutie⁴, ingediend door de Vlaamse volksvertegenwoordigers Katrien Schryvers, Lorin Parys, Martine Taelman, Freya Van den Bossche en Elke Van den Brandt en unaniem goedgekeurd in de plenaire vergadering op 25 januari 2015, belast met enkele extra opdrachten:

- het uitvoeren van een gerichte analyse, onder andere op basis van de aanmeldingen bij 1712, de hulplijn Misbruik, Geweld en Kindermishandeling, en de dossiers die bij het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA) werden ingediend, met participatie van de slachtoffers van de problematiek van gedwongen adopties van baby's, en een analyse van de mechanismen die het onrecht mogelijk hebben gemaakt;
- het aanreiken van een aanpak, zowel individueel als globaal, die maximaal bijdraagt tot de erkenning en verwerking van het leed dat slachtoffers – zowel geboortelouder als kinderen – en overlevers van gedwongen adopties ervaren hebben;
- de opmaak van een advies over de mogelijkheid van een DNA-databank met DNA-materiaal dat met geïnformeerde instemming wordt aangeleverd door mensen die aangeven dat ze hun baby bij de geboorte of in de maanden erna onder dwang hebben moeten afstaan en mensen die op zoek zijn naar hun geboortelouder;
- het onderzoek naar de manier waarop specifiek de problematiek van gedwongen adoptie bij kinderen met Afrikaans-Europese afstamming (de zogenaamde metiskinderen) moet worden aangepakt en de wijze waarop de beschikbare informatie correct kan worden ontsloten;
- het opleveren van een rapport waarin de bovenstaande elementen geïntegreerd zijn, tegen 15 april 2015.

⁴ *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 220/1. Voorstel van resolutie betreffende de erkenning van de slachtoffers en overlevers van de gedwongen adopties in Vlaanderen.

2.3. Definitie van 'gedwongen adoptie' en werking van het expertenpanel

In de taakomschrijving van het expertenpanel staat ook een definitie van de term 'gedwongen adopties', waarrond zijn taken werden opgebouwd:

- “– Adopties van Vlaamse kinderen (met inbegrip van een aantal geboren in Frankrijk) in Vlaanderen en Wallonië,
- en adopties van buitenlandse metis-kinderen in Vlaanderen,
- in de jaren -50, -60 en -70 tot en met 1989,
- waarbij er vandaag problemen gesignaleerd worden in de toenmalige manier van werken op het vlak van:
 - de begeleiding van de geboortelouder (-moeder) voor de afstand (geen of gebrekkige begeleiding),
 - de vrije en geïnformeerde instemming van de geboortelouder met de afstand,
 - de nazorg voor de geboortelouder die afstand deden,
 - de nazorg voor de geadopteerde, in het bijzonder bij vragen over zijn afkomst.”⁵

De maatschappelijke context in de jaren 50 tot 70 verschilde duidelijk van de hedendaagse context op het vlak van ongeplande zwangerschappen, ongewenste kinderloosheid, de positie van minderjarigen en de controle op adoptievoorzieningen. Seksuele relaties waren in de toenmalige maatschappelijke visie alleen mogelijk binnen het huwelijk. Ongehuwd ouderschap werd gestigmatiseerd en als een taboe beschouwd. De positie van buitenechtelijke kinderen werd pas juridisch omkaderd vanaf de aanpassing van de afstammingswetgeving in 1987. Bovendien waren er maar weinig middelen (vrij) verkrijgbaar om ongewenste zwangerschappen te vermijden en ook een medisch begeleide adoptie was illegaal tot de wet van 1990.

In de heersende maatschappelijke visie leefde het idee dat de opvoeding van een kind door een ongehuwde ouder tot problemen zou leiden. Om het kind en de ongehuwde moeder de best mogelijke toekomst te geven, genoot afstand van het kind de voorkeur. De juridische grens van meerderjarigheid lag toen bovendien nog op 21 jaar, zodat ouders of het jeugdbeschermingssysteem een grote rol te vervullen hadden in het beslissingsproces tot behoud of afstand van het kind. Vanuit die optiek is het denkbaar dat voor een groot aantal moeders de beslissing tot afstand van het kind meer aanvoelde als een opgedrongen keuze dan een vrije keuze.

Vrouwen die hun zwangerschap anoniem wilden houden, namen hun toevlucht tot een anonieme bevalling in Frankrijk. Op enkele dossiers na, werden over de geboortemoeder en het kind geen gegevens bijgehouden, en bijgevolg is een spoor naar genetische verwanten zo goed als onvindbaar.

Tot slot was in dezelfde periode de nasleep van de dekolonisatieperiode van Congo, Burundi en Rwanda voelbaar. Kinderen met Afrikaans-Europese afstamming, geboren in de Belgische kolonie en in mandaatgebieden in Afrika, de zogenaamde 'metiskinderen'⁶, werden vaak gescheiden van hun moeder en naar België overgebracht. De kinderen werden ofwel onder valse voorwendsels (het kind zou terugkomen na studies in België), ofwel zonder toestemming van de ouders overgebracht. De parallel met de gedwongen binnenlandse adopties bestaat er vooral in dat de kinderen van hun geboortemoeder werden gescheiden zonder inspraak van die moeder.

⁵ *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 356/1. Nota van de Vlaamse Regering, ingediend door minister Jo Vandeuren: Eindrapport Expertpanel. 'Wegen tot erkenning en herstel bij gedwongen adopties'.

⁶ Kathleen Gequière en Sibo Kanobana, *De bestaards van onze kolonie. Verzwegen verhalen van Belgische metissen*, 2010, Roularta Books.

Anderzijds was er de druk op echtparen om binnen het huwelijk kinderen op de wereld te zetten. Ongewild kinderloze echtparen namen dikwijls hun toevlucht tot een adoptie. De controle op de voorzieningen die bemiddelden voor adoptie, was beperkt. Zelfs bij voorzieningen onder toezicht lag de focus niet op de adoptieactiviteit. De focus van de begeleiding lag op de bevalling, de gezondheid van de moeder en het kind, en de mogelijkheid om het kind te integreren in de maatschappij. De psychische belevenis van de geboortemoeder werd als irrelevant aanzien.

Het expertenpanel kreeg de opdracht om op basis van een analyse van de bovengenoemde historische gebeurtenissen meldingen, getuigenissen en aanbevelingen te formuleren voor het toekomstige beleid, alsook advies te verlenen over de wegen om tot erkenning, heling en herstel te komen, zowel voor individuele slachtoffers als collectief. De opdracht impliceerde in elk geval niet dat het panel een onafhankelijk of omvattend onderzoek zou doen naar de praktijk van adopties in het verleden, om vervolgens uitspraken te doen over de schuldvraag of de verantwoordelijkheid aan te wijzen voor de gebeurtenissen die hebben geleid tot die gedwongen adopties. Recente binnenlandse of interlandelijke adopties (na 1989) behoorden niet tot het onderzoeksdomein van het expertenpanel.

Het expertenpanel werd samengesteld uit onafhankelijke professionals uit diverse sectoren die vanuit hun beroepsleven met een onderdeel van de omschreven thematiek vertrouwd zijn. Het voorzitterschap werd waargenomen door de Vlaamse adoptieambtenaar, mevrouw Ariane Van den Berghe.

In totaal kwam het panel zes keer samen. Bij die gelegenheden werden verschillende (ervarings)deskundigen uitgenodigd om een bijdrage te leveren en deel te nemen aan de reflecties van het panel. Het Kinderrechtencommissariaat voorzag het expertenpanel van een advies (8 december 2014) over gedwongen adopties. Ook de informatie die eind 2014 werd verkregen via de hoorzittingen in het Vlaams Parlement, werd meegenomen in de besprekingen en bevindingen van het panel.

Ondanks de veelheid aan informatie kon het panel geen volledig beeld krijgen over (adoptie)situaties in het verleden. Correcte cijfers over het aantal gedwongen adopties ontbreken en bovendien ondernemen personen die een positieve ervaring hebben met adoptie, maar zelden acties om hun verhaal bekend te maken. Ook verhalen van de geboortevaders ontbreken, hoewel zij soms zelf de zoektocht naar (communicatie met) hun kind opnemen. De bevindingen van het panel moeten dan ook in zijn geheel en in zijn maatschappelijke historische kader worden gelezen om alle noodzakelijke nuances te begrijpen.

2.4. Bevindingen van het expertenpanel

Het expertenpanel heeft uitgebreid stilgestaan bij de getuigenissen van de geboorteparenten en geadopteerden. De getuigenissen laten zeker toe te besluiten dat er effectief gedwongen adopties hebben plaatsgevonden. Enerzijds zijn er zaken gebeurd die samenhangen met de historische context (bijvoorbeeld de gebrekkige nazorg). Anderzijds zijn er ook zaken gebeurd die zelfs binnen de historische context nooit hadden mogen plaatsvinden en dus fout waren.

Aan de hand van een reconstructie van de gebeurtenissen, gebaseerd op getuigenissen, heeft het panel gezocht naar mogelijkheden om tot herstel te komen en de gedane zaken een plaats te geven. Bij de formulering van de beleidsaanbevelingen van het expertenpanel is het belangrijk er rekening mee te houden dat verwachtingen en vragen van betrokkenen moeten worden geconcretiseerd, en dat er niet mag worden veralgemeend. Een universeel antwoord voor iedereen die in aanraking is geweest met de omschreven gebeurtenissen, is er immers niet. Daarom mag niet worden uitgegaan van de premisse dat iedere bij de feiten betrokken geboortemoeder of elk adoptiekind wil of moet zoeken naar verwanten en die ook zal

kunnen vinden. Iedereen moet steeds het recht behouden om niet te willen zoeken of gevonden te worden. Bij het formuleren van zijn beleidsaanbevelingen, moet het panel er dan ook over waken dat er geen mensen geculpabiliseerd worden doordat zij geen hulpvraag stellen. De eventuele uit het beleid voortvloeiende initiatieven moeten dan ook steeds uitgaan van de vrije wil van de hulpvrager.

De werkzaamheden van het expertenpanel hebben geleid tot de formulering van negentien aanbevelingen die worden gegroepeerd naargelang ze betrekking hebben op erkenning en herstel van de voltrokken feiten, dan wel op toekomstige beleidsinitiatieven over adoptie- en afstammingsvragen. Een ruime uiteenzetting van de aanbevelingen kan worden gevonden in het eindrapport⁷ van het expertenpanel, dat op 4 mei 2015 werd overhandigd aan minister Jo Vandeurzen en dat op 11 mei 2015 in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaams Parlement is ingediend.

Een van de beleidsaanbevelingen die worden geformuleerd in het kader van individuele erkenning en herstel van de voltrokken feiten, heeft geleid tot het voorliggende wetgevend initiatief en heeft de oprichting van een afstammingscentrum en een DNA-databank tot doel. De vraag naar DNA-onderzoek wordt vooral gesteld door geboortelouder en geadopteerden na een anonieme bevalling in Frankrijk. Door het ontbreken van een geboortakte met de naam van de biologische moeder en door de onbetrouwbaarheid van andere gegevens, is het moeilijk tot bijna onmogelijk om verbanden te leggen met genetische verwanten. DNA-onderzoek zou dat probleem kunnen oplossen, voor zover het DNA van de betrokken verwanten voorhanden is. Bij overeenkomst van DNA-profielen kan er immers bijna met zekerheid worden van uitgegaan dat er sprake is van genetische verwantschap. Het panel beveelt aan om het opzet van een DNA-databank ruimer te zien, door die niet alleen te bestemmen voor adoptiekinderen en geboortelouder, maar ook voor kinderen van anonieme donoren en voor personen met allerlei afstammingsvragen. Wie een zoekvraag stelt en vraagt om DNA-materiaal te matchen, zou een goede begeleiding moeten ontvangen. Daarvoor moet een afstammingscentrum worden opgericht, dat wordt gekoppeld aan de DNA-databank.

De aanbeveling van het expertenpanel over de DNA-databank en het afstammingscentrum werd overgenomen in een voorstel van resolutie⁸ van Vlaams volksvertegenwoordigers Lorin Parys, Katrien Schryvers, Martine Taelman, Freya Van den Bossche en Elke Van den Brandt, dat unaniem werd goedgekeurd door de plenaire vergadering op 30 juni 2015. Daarin vraagt het Vlaams Parlement aan de Vlaamse Regering om een haalbaarheidsplan voor de oprichting van een Vlaams afstammingscentrum op te stellen, met daarin vervat:

- a) een DNA-databank met geanonimiseerde gegevens die vrijwillig worden verzameld, zo mogelijk in samenwerking met de andere gemeenschappen en entiteiten van België. Die databank wordt in eerste instantie gebruikt in het kader van gedwongen adoptie, maar is zo ruim mogelijk opgevat zodat eventueel andere afstammingsvragen kunnen worden behandeld;
- b) naast en los van de DNA-databank, een onafhankelijk zoekregister waarin de registratie van het verband tussen DNA- en persoonsgegevens wordt gelegd, en de uitwerking van een inzagerecht;
- c) een blijvend aanspreekpunt voor personen die zich slachtoffer voelen van een gedwongen adoptie, met garantie voor de zorg van de vraagstellers.

De aanbeveling tot oprichting van een DNA-databank, gekoppeld aan een aspect van begeleiding en ondersteuning, heeft aanleiding gegeven tot de oprichting van

⁷ Eindrapport Expertpanel, 'Wegen tot erkenning en herstel bij gedwongen adopties', <http://docs.vlaamsparlament.be/pfile?id=1097140>.

⁸ *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 406/1. Voorstel van resolutie betreffende de erkenning van de slachtoffers en overlevenden van de gedwongen adopties in Vlaanderen en de eindevaluatie van het expertenpanel.

een werkgroep om het concept van een afstammingscentrum te onderzoeken en na te denken over de voorwaarden waarbinnen dergelijk initiatief zou kunnen functioneren. Die werkgroep bestond onder meer uit ervaringsdeskundigen, een ethicus en een jurist.

2.5. Hulpverlening in de vigerende regelgeving en in de praktijk

a. Reguliere hulpverlening

Op dit ogenblik bestaan er al een aantal voorzieningen die zoek- en afstammingsvragen naar genetische verwanten proberen te faciliteren. In eerste instantie zijn er de reguliere hulpverleningsdiensten (centrum algemeen welzijnswerk (CAW), centrum voor geestelijke gezondheidszorg (cgg) enzovoort) waarbij geboortemoeders en geadopteerden al terechtkunnen met vragen. Die diensten hebben echter geen expertise in (gedwongen) adoptie en vormen dus niet steeds de ideale hulp-partner.

b. Steunpunt Adoptie

Op 1 januari 2013 is de vzw Steunpunt Adoptie opgericht, dat onder andere de opdracht⁹ heeft om expertise rond adoptie te bevorderen bij het bestaande hulpverleningsaanbod¹⁰. Ter uitvoering van de decretale opdracht organiseert het steunpunt regelmatig vormingen voor de hulpverleners.

Daarnaast vervult het Steunpunt Adoptie een belangrijke rol bij de begeleiding en nazorg aan de betrokkenen bij een adoptie.¹¹ Dat houdt onder meer in dat het steunpunt hulp aanbiedt bij identiteitsvragen van geadopteerden, wat kan gaan van individuele gesprekken, tot bijstand bij inzage in het adoptiedossier of bij eventueel contact tussen verwanten. Ook voor geboorteparenten die overwegen afstand te doen van hun kind, dan wel afstandsouders, fungeert het steunpunt als een aanspreek- en oriëntatiepunt voor hulpvragen.

c. Inzagerecht

Het inzagerecht voor geadopteerden en – in geval van binnenlandse adoptie – voor geboorteparenten is decretaal geregeld. Bij interlandelijke adoptie is voor geadopteerden een inzagerecht geregeld bij het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen.¹² Voor de binnenlandse geadopteerden en afstandsouders wordt het inzagerecht geregeld bij het decreet van 3 juli 2015 houdende regeling van de binnenlandse adoptie van kinderen en houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen.¹³ Volgens de decretale regeling wordt de inzage van een interlandelijk adoptiedossier verleend door de Vlaamse adoptieambtenaar. De inzage van een binnenlands adoptiedossier wordt bij de binnenlandse adoptiedienst verleend.

In de praktijk hoeft de inzage van een interlandelijk adoptiedossier niet altijd plaats te vinden bij het Vlaams Centrum voor Adoptie, maar kan dat ook bij de adoptiedienst die voor de adoptie bemiddeld heeft. Voor sommige geadopteerden vormt het een meerwaarde om bij de inzage te worden geïnformeerd door de adoptie-

⁹ Artikel 20, §2, 2°, b, van het decreet van 20 februari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen.

¹⁰ Artikel 7, §1, 2°, van hetzelfde decreet van 20 februari 2012.

¹¹ Artikel 7, §1, 3°, van hetzelfde decreet van 20 februari 2012.

¹² Artikel 25 van hetzelfde decreet van 20 februari 2012.

¹³ Artikel 25 van het decreet van 3 juli 2015 houdende regeling van de binnenlandse adoptie van kinderen en houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen.

dienst die over adopties bemiddelt in het herkomstland en daardoor een bredere context kan meegeven aan de geadopteerde. Voor hen bestaat daarom de optie om de inzage bij de dienst zelf te organiseren.

Het verlenen van inzage aan de binnenlands geadopteerde vergt in de praktijk een goede afweging van belangen en een goede begeleiding bij de informatieverstrekking. De fysieke afstand tussen de binnenlands geadopteerde en de geboortelouder is vanzelfsprekend kleiner dan bij een interlandelijke adoptie, waardoor naar Belgisch recht rekening moet worden gehouden met de bescherming van de privacy van beide partijen.

Juridisch bestaat er geen band meer tussen de (vol) geadopteerde en de geboortelouder. Geboortelouders die gedwongen afstand hebben moeten doen van hun kind voor adoptie, hebben dus – in tegenstelling tot de geadopteerden – geen wettelijke basis waarop ze zich kunnen beroepen om informatie in te winnen. Voor binnenlandse adopties kan daar in de praktijk nog min of meer aan worden tegemoetgekomen door rechtstreeks bij de geboortelouders te informeren of ze bereid zijn om gegevens uit te wisselen of contact op te nemen.

Voor de adoptielouders is niet voorzien in een principieel inzagerecht.

Het verlenen van inzage aan geadopteerden en geboortelouders vereist verder een zekere mate van beschikbaarheid van gegevens, die niet altijd voorhanden zijn. Het decretaal inzagerecht botst op die manier niet zelden met de grenzen van het onmogelijke.

d. Begeleiding en nazorg bij de adoptiediensten

Adoptiediensten hebben bij decreet niet alleen de opdracht gekregen om de adoptiebemiddeling te volbrengen overeenkomstig de procedurele waarborgen en principes van het Haags Adoptieverdrag, maar moeten ook taken vervullen met betrekking tot voorlichting, begeleiding en nazorg van de betrokkenen in de adoptie.

B. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit voorstel van decreet worden een aantal begrippen gedefinieerd. Het gaat daarbij zowel om een aantal algemene begrippen, die ook in andere regelgeving op dezelfde wijze worden toegepast, als om meer specifieke begrippen in verband met afstamming, adoptie en DNA-onderzoek.

Artikel 3

Dit artikel omschrijft in algemene bewoordingen de opdracht en het doelpubliek van het afstammingscentrum. Daarbij is zowel de ruime omschrijving van de doelgroep van belang, als het idee dat het afstammingscentrum belast is met een geïntegreerde aanpak die gaat van informatie en sensibilisering, en DNA-onderzoek, tot en met het bieden van psychosociale ondersteuning bij de zoektocht en een eventuele ontmoeting.

Artikel 4

In dit artikel wordt de taakstelling van het afstammingscentrum verder gepreciseerd per onderdeel van de opdracht. Daarbij wordt, waar dat mogelijk is, al gespecificeerd welke gebruikers onder welke omstandigheden daarvan kunnen gebruikmaken. Er werd evenwel gekozen om dit onderwerp in het voorstel van decreet niet al te strikt af te bakenen, zodat in de toekomst ook nieuwe doelgroepen of nieuwe types van vragen die gerelateerd zijn aan onder andere draagmoederschap of discrete bevalling, opgenomen kunnen worden.

Het is de taak van de Vlaamse Regering om de opdracht van het afstammingscentrum nader te regelen. Daarbij kan voor de verschillende opdrachten die beschreven worden in dit artikel, onder meer gepreciseerd worden wie onder welke voorwaarde daarvan kan gebruikmaken (zie ook artikel 23).

De informatieopdracht van het centrum wordt op die manier ruim geformuleerd: iedereen die vragen heeft over zijn of haar afstamming kan er terecht voor informatie. Dat betekent evenwel niet dat elke persoon zonder meer recht heeft op concrete hulp of ondersteuning bij zijn of haar zoektocht. Voor vragen die niet tot de reikwijdte van het afstammingscentrum behoren, zal worden doorverwezen naar andere diensten of gepaste hulp.

Voor specifieke doelgroepen wordt concretere ondersteuning geboden: zo kan elke geadopteerde bij het afstammingscentrum terecht voor inzage in zijn of haar dossier. Ook geadopteerden die op zoek willen gaan naar hun biologische familie, kunnen daarvoor de hulp van het afstammingscentrum inroepen. Andere groepen, zoals gameetdonoren en donorkinderen die informatie willen over hun onbekende genetische verwanten of hen willen ontmoeten, kunnen naar elkaar op zoek gaan via DNA-onderzoek. In elk van bovenstaande gevallen zal het afstammingscentrum ook zorgen voor de nodige ondersteuning tijdens een eventuele ontmoeting en bij de voorbereiding ervan.

Voor de realisatie van zijn opdrachten, en in het bijzonder de opdrachten met betrekking tot adoptie, zal het afstammingscentrum maximaal gebruikmaken van de expertise die werd opgebouwd door actoren die voordien al actief waren op dat vlak, zoals het Steunpunt Adoptie, VCA, erkende adoptiediensten, buitenlandse overheden en/of internationale instellingen. Het afstammingscentrum zal daarvoor de nodige samenwerkingsakkoorden (kunnen) afsluiten.

In dit artikel wordt ook decretaal bepaald dat het afstammingscentrum alle persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van zijn opdrachten, kan verzamelen en verwerken.

Artikel 5

Dit artikel geeft meer duiding over de organisatie die een vergunning zal krijgen om de bovengenoemde opdrachten uit te voeren. Omdat het om een relatief bescheiden opdracht en financiering gaat, wordt – om verdere versnippering te vermijden – de keuze gemaakt om de opdracht toe te kennen aan een organisatie die nu al erkend of vergund is in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De opdracht van het afstammingscentrum moet, met het oog op de bekendmaking en toegankelijkheid, als een afzonderlijke activiteit georganiseerd en in de kijker gezet worden. Ook op het vlak van financiën moet er worden gezorgd voor een functionele scheiding met de andere vergunde activiteiten, zodat geverifieerd kan worden of de toegekende middelen effectief besteed werden aan de realisatie van de opdrachten, vermeld in dit voorstel van decreet.

Artikel 6

Om vergund te kunnen worden als afstammingscentrum, moet de organisatie aan een aantal voorwaarden voldoen. Daarbij gaat het zowel om organisatorische bepalingen als om meer inhoudelijke vereisten. Centraal staat de doelstelling om een kwaliteitsvolle dienstverlening te realiseren: de organisatie die zich kandidaat stelt, moet bijgevolg beschikken over een aantoonbare expertise op het vlak van adoptie, afstamming en donorconceptie, of bemiddeling in familiezaken. Daarnaast moet de organisatie op het ogenblik van de aanvraag een beleidsplan opmaken waarin precies beschreven wordt op welke wijze ze de decretale opdrachten zal uitvoeren.

Gelet op de complexiteit van de opdracht, zowel juridisch-ethisch als emotioneel, is het cruciaal dat de medewerkers van het afstammingscentrum zo nodig een beroep kunnen doen op externe experts op het domein.

Artikel 7

Om de vergunning te behouden moet de organisatie aanvullend voldoen aan een aantal voorwaarden, die evenwel pas geverifieerd kunnen worden op het ogenblik dat de organisatie al actief is als afstammingscentrum.

Het gaat daarbij zowel om vereisten op het vlak van onderzoek en rapportering over de activiteiten van het afstammingscentrum, monitoring van de kwaliteit van de dienstverlening, het financieel- en personeelsbeleid, als om maatregelen die ervoor zorgen dat de continuïteit van de dienstverlening kan worden gewaarborgd.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie evalueert minstens iedere vijf jaar de werking van het afstammingscentrum. Daarbij zal niet alleen worden nagegaan of het centrum aan de bovenvermelde vergunningsvoorwaarden voldoet, maar ook of het de toegewezen decretale opdrachten kwaliteitsvol uitvoert.

Artikel 8

De organisatie die vergund wordt als afstammingscentrum, ontvangt jaarlijks een vaste subsidie-enveloppe voor de personeels- en werkingskosten.

Aan de Vlaamse Regering wordt de bevoegdheid verleend nadere regels te bepalen in verband met de aanwending van de subsidie, alsook de wijze waarop toezicht op de besteding en de eventuele handhaving zal gebeuren.

Artikel 9

De organisatie die wordt vergund als afstammingscentrum, zal voor de realisatie van haar opdrachten moeten samenwerken met een centrum voor menselijke erfelijkheid, voor de analyse van DNA-stalen, de matching van DNA-profielen en de oprichting van een DNA-databank. De samenwerking wordt beperkt tot één enkel centrum, dat van Kind en Gezin een specifieke vergunning krijgt voor die opdrachten.

In dit artikel wordt duidelijk dat de kernopdracht van het afstammingscentrum beperkt is tot de sensibilisering, informatieverstrekking en begeleiding van personen met vragen over hun afstamming. Het technische aspect van het verhaal, namelijk de vaststelling van de verwantschap door middel van DNA-onderzoek, wordt aan een erkend laboratorium uitbesteed, omdat die taak specifieke expertise vereist.

Omdat het opzetten van een DNA-databank en de matching van DNA-profielen met het oog op het vaststellen van genetische verwantschap op een kwaliteitsvolle

manier, niet realiseerbaar zijn zonder de opbouw van expertise en een aanzienlijke inzet van middelen, wordt de vergunning in principe verleend voor onbepaalde duur. Op die manier wordt over de jaren heen de nodige continuïteit gegarandeerd, zowel op het vlak van expertise, als wat de bewaring van de gegevens in de databank betreft.

Artikel 10

Artikel 10 lijst de voorwaarden op waaraan het aangewezen centrum voor menselijke erfelijkheid moet voldoen om de vergunning te verkrijgen en te behouden. Vertrekpunt is dat de vergunning wordt toegekend aan een van de vier Vlaamse centra voor menselijke erfelijkheid krachtens het besluit van de Vlaamse Regering van 3 mei 1995. Het centrum moet uiteraard beschikken over de nodige expertise. Het moet een laboratorium hebben, dat specifiek is toegerust om DNA-analyses voor de vaststelling van genetische verwantschap betrouwbaar en kwaliteitsvol uit te voeren.

Kind en Gezin moet op geregelde tijdstippen daartoe de specifieke normen vaststellen, conform de laatste stand van de wetenschap en techniek (onder meer de ISO-norm voor accreditering van het laboratorium, alsook specificaties met betrekking tot het verwantschapsonderzoek). Gelet op het feit dat de wetenschappelijke kennis en de technische mogelijkheden in dit domein bijzonder snel evolueren, lijkt het ons niet wenselijk die in het voorstel van decreet zelf te verankeren. Daarom is ervoor gekozen om in het voorstel van decreet alleen op te nemen dat de bevoegde administratie, meer bepaald Kind en Gezin, periodiek de nodige richtlijnen kan uitvaardigen.

Gelet op het feit dat de opdracht van het centrum voor menselijke erfelijkheid sterk vervlochten is met de werking van het afstammingscentrum, bevat dit artikel ook een aantal bepalingen over de samenwerking en de uitwisseling van gegevens tussen beide centra.

Artikel 11

Het Vlaams Centrum voor Adoptie evalueert minstens iedere vijf jaar de werking van het centrum voor menselijke erfelijkheid. Daarbij zal worden nagegaan of het aan de vergunningsvoorwaarden in en krachtens dit voorstel van decreet voldoet.

Artikel 12

In de volgende artikelen wordt geconcretiseerd op welke manier de werking van het afstammingscentrum zal worden georganiseerd. Artikel 12 tot en met 14 beschrijft de wijze waarop potentiële gebruikers zich kunnen aanmelden en de manier waarop ze geïnformeerd worden. Hier wordt opnieuw gestipuleerd dat elke persoon die vragen heeft over zijn of haar afstamming, zich kan wenden tot het afstammingscentrum. In deze fase is het enerzijds de bedoeling om informatie aan te reiken over afstamming en afstammingsvragen in het algemeen, alsook om samen met de vraagsteller te bekijken wat er specifiek mogelijk zou zijn mocht hij of zij op zoek willen gaan naar genetische verwanten. Omdat niet elke vraag zal kunnen worden beantwoord of door het afstammingscentrum kan worden opgenomen, zullen de medewerkers informatie verstrekken over partners waarmee het afstammingscentrum samenwerkt en/of over andere diensten of hulpverleners waarnaar kan worden doorverwezen.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen over de werkwijze voor het opnemen van contact en de informatieverstrekking.

Artikel 13

Gebruikers die, na informatie en overleg over hun mogelijkheden, een onderzoek willen opstarten naar hun genetische verwanten, formuleren hun aanvraag via een gestandaardiseerd document. Op die manier worden in één enkele beweging het verzoek geformaliseerd, en worden ook de nodige persoonsgegevens opgevraagd en geregistreerd.

Gelet op het feit dat de zoektocht naar genetische verwanten, voorzien in dit voorstel van decreet (onder meer via onderzoek en matching van DNA-profielen), alsook de uitwisseling van gegevens tussen de verwanten en de eventuele ontmoeting, volledig berusten op de geïnformeerde toestemming van alle betrokkenen/gebruikers, is het strikt noodzakelijk om die cruciale stap niet alleen decretaal te verankeren, maar ook in de praktijk te formaliseren.

Artikel 14

Als er kosten verbonden zijn aan de zoekvraag van de gebruiker, kan het afstammingscentrum daarvoor een vergoeding vragen. Het betreft de kostprijs die verbonden is aan de analyse en matching van zijn of haar DNA-profiel, alsook aan de vragen in het kader van een interlandelijke adoptie. Op het niveau van het voorstel van decreet wordt alleen dit principe vastgelegd. Het is de taak van de Vlaamse Regering om daarvoor nadere regels vast te stellen, zowel voor het bedrag en de categorieën van personen die in aanmerking kunnen komen voor een verlaging of vrijstelling van de vergoeding, als voor de voorwaarden van de besteding van dat bedrag.

Artikel 15

Het afstammingscentrum kan in het kader van zoek- en afstammingsvragen voor bepaalde gebruikers gebruikmaken van DNA-onderzoek als vermeld in artikel 4, 2°, van dit voorstel van decreet. Daarvoor wordt gebruikgemaakt van een DNA-staal van de gebruiker. Dat kan in principe vanaf de leeftijd van twaalf jaar. Daarmee wordt aangesloten bij onder meer de leeftijdsregels voor geïnformeerde toestemming in de wet over de patiëntenrechten, alsook met de bepalingen in verband met de rechtspositie van de minderjarige in de jeugdhulp. Over een verzoek van een minderjarige gebruiker die de leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt, zullen de medewerkers van het afstammingscentrum beslissen op basis van de maturiteit van die minderjarige. De minderjarige zal daarbij steeds gehoord worden.

Om vergissingen of misleiding uit te sluiten en bijgevolg een correcte registratie en verwerking te garanderen, kan de staalafname alleen in het afstammingscentrum worden uitgevoerd, onder toezicht van een medewerker van het centrum.

Artikel 16

Artikel 16 bevat nadere regels voor de geïnformeerde toestemming van de gebruiker. Die regels zijn niet alleen richtinggevend voor de specifieke opdracht en aanpak van het afstammingscentrum in een concreet dossier, maar ze vormen ook de basis voor de verwerking, bewaring en uitwisseling van persoonsgegevens die ermee gepaard gaan.

Centraal in de werking van het afstammingscentrum staat immers het principe dat elke gebruiker vrijwillig en geïnformeerd kan en moet beslissen over het (verdere) verloop van zijn of haar zoektocht: concreet gaat het over de vraag of de persoon de zoektocht effectief wil aanvangen, of er een DNA-analyse en -matching gebeurt (voor zover dat opportuun is), of er na matching van de DNA-profielen informatie kan worden uitgewisseld met zijn of haar genetische verwanten, welke informatie er uitgewisseld kan worden enzovoort.

De vrijwillige en geïnformeerde toestemming van elke gebruiker is met andere woorden de belangrijkste leidraad voor de werking van het afstammingscentrum. Het spreekt dan ook voor zich dat iedere toestemming schriftelijk moet worden aangevraagd. De gebruiker heeft ook te allen tijde het recht om de eerder verleende toestemming opnieuw in te trekken of te wijzigen. De wilsverklaring is dus in geen geval definitief, en kan op elk moment gewijzigd worden op eenvoudig initiatief van de gebruiker.

Alleen voor de minderjarige die de leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt, geldt de vereiste dat ook de uitdrukkelijke en geïnformeerde toestemming van een wettelijke vertegenwoordiger moet worden gegeven. Het gaat daar om een uitzonderlijke situatie, waarbij voor de minderjarige in kwestie ook al eerder werd afgeweken van de regel dat een zoektocht op basis van DNA-onderzoek in principe pas mogelijk is vanaf de leeftijd van twaalf jaar.

De Vlaamse Regering kan de nadere inhoud bepalen van de inlichtingen die aan de geïnformeerde toestemming van de gebruiker voorafgaan.

Artikel 17

Artikel 17 bevat concrete richtlijnen voor de identificatie van het DNA-staal, alsook de wijze waarop het afstammingscentrum het identificatienummer van het staal, gekoppeld aan de gegevens van de gebruiker, registreert en bewaart.

De medewerker van het afstammingscentrum die belast is met de afname van het DNA-staal, kent aan elk staal een uniek identificatienummer toe. Dat nummer wordt onmiddellijk geregistreerd in de databank van het afstammingscentrum en wordt meteen gekoppeld aan de persoonsgegevens van de gebruiker in kwestie. De registratie van het unieke identificatienummer, alsook van de relevante persoonsgegevens van de bijbehorende gebruiker, gebeurt steeds in een specifiek register, afhankelijk van de zoekvraag en het profiel van de gebruiker.

Zo bestaat er onder meer een apart register voor donoren en donorkinderen, een register voor afstandsouders en geadopteerden, en een register voor vondelingen. Op die manier kan de DNA-analyse, en vooral de matching van DNA-profielen, (zo) gericht (mogelijk) gebeuren: het heeft immers geen zin om de gegevens van een donorkind te matchen met het DNA-profiel van een geboortemoeder die haar kind heeft afgestaan voor adoptie.

Artikel 18

Na de staalafname, registratie en toekenning van het unieke identificatienummer, wordt elk DNA-staal verzonden naar het centrum voor menselijke erfelijkheid dat krachtens dit voorstel van decreet vergund is voor de opmaak en de matching van DNA-profielen met het oog op het vaststellen van genetische verwantschap. Daarbij wordt alleen gebruikgemaakt van het unieke identificatienummer: er worden dus geen persoonsgegevens uitgewisseld.

Artikel 19

Het centrum voor menselijke erfelijkheid voert in het kader van zijn opdrachten krachtens dit voorstel van decreet, achtereenvolgens de volgende taken uit:

- opmaak van een DNA-profiel op basis van het staal dat werd aangeleverd;
- registratie van het DNA-profiel, gekoppeld aan het uniek identificatienummer in een beveiligde databank, verder de DNA-databank te noemen;
- matching van in de databank opgeslagen DNA-profielen.

Artikel 20

De matching van de DNA-profielen gebeurt op vaste tijdstippen (niet dagelijks, en ook niet naar aanleiding van de opmaak en registratie van elk nieuw DNA-profiel). Dat is belangrijk om voldoende efficiënt en kosteneffectief te kunnen werken. De frequentie is afhankelijk van het aantal ingeleverde stalen, waarbij telkens minstens dertig dagen wordt gelaten tussen twee matchingsprocedures, met een maximumperiode van negentig dagen.

De matching gebeurt gedifferentieerd, in die zin dat alleen DNA-profielen die behoren tot eenzelfde register, met elkaar vergeleken worden.

Artikel 21

Het DNA-profiel, alsook het unieke identificatienummer dat eraan gekoppeld is, wordt na verloop van honderd jaar uit de DNA-databank verwijderd. Ze worden ook verwijderd op eenvoudig verzoek van de gebruiker in kwestie. Het verzoek wordt door het afstammingscentrum doorgegeven aan het centrum voor menselijke erfelijkheid dat belast is met de bewaring van de gegevens in de DNA-databank.

Artikel 22

Zoals al is vermeld in artikel 4, 2°, is het afstammingscentrum ook belast met de opdracht om geadopteerden inzage te verlenen in hun dossier, en met de opdracht om geadopteerden en afstandsouders die meer informatie willen over hun biologische familie of met hen in contact willen treden, te ondersteunen bij hun zoektocht. Die opdrachten, of met andere woorden die vorm van ondersteuning voor geadopteerden en hun biologische familie, is niet nieuw: zowel in het decreet over de interlandelijke adoptie als in meer recente regelgeving over binnenlandse adoptie zijn die uitdrukkelijk opgenomen. Op dit moment worden die opdrachten, soms ook gedeeltelijk opgenomen door verschillende actoren op het vlak van adoptie (Vlaams Centrum voor Adoptie, Adoptiehuis, Steunpunt Adoptie, interlandelijke adoptiediensten).

De huidige regeling heeft naast de versnippering op het vlak van middelen nog heel wat andere nadelen. Zo is het voor geadopteerden vaak niet duidelijk bij wie ze terecht kunnen met hun vraag. Omdat het dikwijls een verschillende instantie is die de praktische en de emotionele ondersteuning van zoektochten opneemt, is het ook vaak zoeken om dat goed op elkaar af te stemmen.

Daarom maken we van de oprichting van het afstammingscentrum gebruik om één enkele toegangspoort in het leven te roepen voor de vragen van geadopteerden. Dat neemt niet weg dat de medewerkers van het afstammingscentrum, na een eerste analyse van de vraag en de behoefte van de geadopteerde, nauw kunnen en moeten samenwerken met de diensten die eerder bij de adoptie betrokken waren. De wijze waarop die samenwerking vorm kan krijgen, wordt ook geregeld in dit voorstel van decreet. In artikel 40 tot en met 43 wordt, via aanpassing van de decreten over binnenlandse en interlandelijke adoptie, de procedure voor inzage en zoektochten in die zin gewijzigd (zie verder).

Artikel 23

Artikel 23 tot en met 28 beschrijft welke procedure er gevolgd wordt als er via matching van DNA-profielen een genetische verwantschap wordt gevonden. Het zoeken naar en de vaststelling van verwantschap wordt in dat verband beperkt tot en met de eerste graad. Concreet betekent dit dat in rechte lijn verwantschap kan worden vastgesteld tussen ouders en kinderen.

Dit artikel moet samen met artikel 16 over de toestemmingsvereiste worden gelezen. Volgens dat artikel moeten de gebruikers uitdrukkelijk meedelen welke informatie ze bij een eventuele match van DNA-profielen willen verkrijgen en willen meedelen. Die wilsverklaring is in geen geval definitief en kan te allen tijde op initiatief van de gebruiker worden gewijzigd.

Het is de taak van de Vlaamse Regering om, ter uitvoering van artikel 4, de opdracht van het afstammingscentrum nader te regelen. In dat verband kan ze, in voorkomend geval en voor de verschillende opdrachten van het centrum, preciseren welke personen onder welke voorwaarde daarvan kunnen gebruikmaken.

Artikel 24

Als er op basis van DNA-matching genetische verwantschap wordt vastgesteld tussen twee of meer gebruikers, worden de betrokkenen in eerste instantie alleen over niet-identificeerbare kenmerken geïnformeerd. Het uitwisselen van identificeerbare informatie kan pas na uitdrukkelijke en geïnformeerde toestemming van elke betrokken gebruiker (zoals wordt geregeld in artikel 16, §3).

Voor minderjarige gebruikers geldt dat ze vanaf de leeftijd van twaalf jaar in principe bekwaam worden geacht om daarover te beslissen. De mededeling van informatie aan minderjarige gebruikers gebeurt steeds in aanwezigheid van de wettelijke vertegenwoordiger (die zijn toestemming moet geven voor het DNA-onderzoek) of een meerderjarige vertrouwenspersoon van de minderjarigen.

In het belang van minderjarigen kan de medewerker van het afstammingscentrum in uitzonderlijke gevallen beslissen om bepaalde informatie (nog) niet (onmiddellijk) aan hen mee te delen. Dat moet evenwel goed gemotiveerd worden. Als de minderjarige of zijn wettelijke vertegenwoordiger het niet eens is met die beslissing, kunnen de medewerkers van het afstammingscentrum de vraag ook voorleggen aan de experts, vermeld in artikel 6, 10°, van dit voorstel van decreet.

Artikel 25

Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 26

Het afstammingscentrum is niet alleen belast met de inzage en/of zoektocht zelf, maar biedt de gebruikers tijdens het hele proces ook de nodige begeleiding en psychosociale ondersteuning. Dat is niet alleen van belang als er effectief een match gevonden wordt en/of informatie wordt uitgewisseld, maar evenzeer als de zoektocht en/of DNA-matching niet het verhoopte resultaat heeft opgeleverd.

Artikel 27

Gebruikers die na een DNA-match of zoektocht via het afstammingscentrum in contact willen treden met hun verwant of verwanten, worden daarin ook begeleid door de medewerkers van het afstammingscentrum. Het gaat daarbij zowel om het voorbereiden van de ontmoeting (verwachtingen van verschillende partijen, in kaart brengen van mogelijke risico's of struikelblokken enzovoort), als om het zo veel mogelijk faciliteren van die contacten.

Artikel 28

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 29

Het afstammingscentrum kan de opdrachten en doelstellingen, vermeld in dit voorstel van decreet, alleen realiseren op voorwaarde dat een aantal persoonsgebonden gegevens van de gebruikers geregistreerd en bewaard worden. Het gaat daarbij zowel om identificatiegegevens, een aantal persoonlijke kenmerken, informatie over de samenstelling van het gezin, als om informatie over hun genetisch materiaal.

Artikel 30

Het afstammingscentrum kan en moet voor de realisatie van zijn opdrachten samenwerken met verschillende diensten, instanties en verenigingen die op het vlak van afstammingsonderzoek, adoptie, begeleiding en/of bemiddeling in familie zaken actief zijn. Het gaat daarbij zowel om diensten die alleen in Vlaanderen actief zijn, als om internationale instellingen, private personen, en diensten en overheden uit diverse herkomstlanden.

Om de doelstellingen, vermeld in dit voorstel van decreet, te kunnen realiseren, zullen in een aantal gevallen de persoonsgegevens van de betrokken gebruikers doorgegeven of uitgewisseld moeten worden met een van die partners. Artikel 30 bepaalt de voorwaarden waaronder dat moet gebeuren. Uitgangspunt daarbij is uiteraard dat de doorgifte of gegevensuitwisseling alleen gebeurt in het kader van de opdrachten, vermeld in artikel 4 van dit voorstel van decreet. Bovendien moet de gebruiker daarvoor uitdrukkelijk zijn geïnformeerde toestemming verlenen. Dat gebeurt steeds schriftelijk.

Tot slot stipuleert het voorstel van decreet nog dat de derden met wie gegevens worden uitgewisseld of aan wie informatie wordt doorgegeven, moeten bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het afstammingscentrum en verplicht zijn tot een vertrouwelijke omgang met de gegevens die ze verwerken. Voor zover dat niet wettelijk geregeld is, is het raadzaam dat het afstammingscentrum daarover bindende afspraken maakt met de partners in kwestie, door middel van een samenwerkingsakkoord als vermeld in artikel 4, eerste lid, 3°, van dit voorstel van decreet.

Artikel 31

Het afstammingscentrum is verantwoordelijk voor de persoonsgegevens die het centrum registreert, verwerkt en bewaart, met dien verstande dat het centrum erover moet waken dat de partners waarmee het samenwerkt en waarmee het persoonsgegevens deelt, zich houden aan de bepalingen van dit voorstel van decreet, alsook aan de algemene verordening gegevensbescherming.

Artikel 32

De Vlaamse Regering kan daarover nadere richtlijnen bepalen, na advies van de gegevensbeschermingsautoriteit.

Artikel 33

Om de effectiviteit en continuïteit van de dienstverlening te borgen, wordt aan het afstammingscentrum, alsook aan het centrum voor menselijke erfelijkheid dat belast is met de DNA-analyse en -matching, een vergunning van onbepaalde duur verleend (zie ook artikel 5 van dit voorstel van decreet). Dat neemt niet weg dat op een gegeven ogenblik de organisaties waaraan een vergunning werd verleend in het kader van dit voorstel van decreet, zelf de beslissing kunnen nemen om de activiteiten stop te zetten. Ze kunnen dat evenwel niet zomaar doen: een centrum

dat zijn activiteiten wil stopzetten, moet het Vlaams Centrum voor Adoptie tijdig (dat is minstens zes maanden voor de effectieve stopzetting) informeren over dat voornemen, zodat tijdens die periode een nieuwe aanvraag voor een vergunning kan worden uitgeschreven.

Gedurende die termijn van zes maanden is het centrum dat zijn activiteiten wil stopzetten ertoe gehouden de dienstverlening voort te zetten.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de gegevens die het centrum dat zijn activiteiten stopzet, heeft geregistreerd, verwerkt en bewaard in het kader van dit decreet, overgedragen moeten worden.

Artikel 34

Dit artikel bepaalt de wijze waarop het toezicht op de naleving van de bepalingen in dit voorstel van decreet georganiseerd wordt. Dat is een opdracht van het Vlaams Centrum voor Adoptie. De Vlaamse Regering kan de regels voor het toezicht door en de bevoegdheid van het Vlaams Centrum voor Adoptie nader bepalen.

Het toezicht ter plaatse wordt uitgevoerd door de Vlaamse Zorginspectie, ter uitvoering van het decreet van 19 januari 2018. Het afstammingscentrum en het centrum voor menselijke erfelijkheid zijn ertoe gehouden om mee te werken aan de uitoefening van het toezicht.

Artikel 35

Als de organisatie die vergund is voor de opdrachten van het afstammingscentrum of het centrum voor menselijke erfelijkheid de vergunningsvoorwaarden niet naleeft, kan Kind en Gezin de subsidie van het afstammingscentrum verminderen, begeleidend maatregelen opleggen of de vergunning van de organisatie opheffen of schorsen voor de termijn die Kind en Gezin bepaalt. In dat laatste geval zal Kind en Gezin ook bepalen of er nog dossiers afgewerkt kunnen worden en onder welke voorwaarden dat dan moet gebeuren, alsook op welke wijze de lopende dossiers en de persoonsgegevens in kwestie moeten worden overgedragen.

De Vlaamse Regering moet onder meer de procedure voor opheffing en schorsing van de vergunning, een bezwaarprocedure tegen een dergelijke beslissing, alsook de regels voor de overdracht van dossiers en gegevens nader bepalen.

Artikel 36

Kind en Gezin kan ook een bestuurlijke geldboete van 1000 tot 5000 euro opleggen aan de organisatie die vergund is voor de opdrachten van het afstammingscentrum of aan het centrum voor menselijke erfelijkheid, als die de bepalingen van dit voorstel van decreet of de bijbehorende uitvoeringsbesluiten niet naleeft. De geldboete kan alleen opgelegd worden binnen een termijn van zes maanden na de vaststelling van de inbreuk.

Artikel 37

In artikel 37 tot en met 40 worden een aantal wijzigingen aangebracht aan het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van interlandelijke adoptie, om de al bestaande procedures voor inzage in adoptiedossiers, zoektochten en de begeleiding van interlandelijke geadopteerden af te stemmen op de oprichting van het afstammingscentrum.

Daarmee wordt in geen geval afbreuk gedaan aan de rechtspositie van geadopteerden. Wel wordt de praktische werkwijze aangepast aan de nieuwe realiteit.

Concreet komt het erop neer dat het afstammingscentrum voortaan fungeert als centrale toegangspoort voor alle mogelijke vragen en ondersteuning, en het hele traject van de geadopteerde kan volgen. Daarom is in de lijst van definities, opgenomen in artikel 3 van bovenvermeld decreet, een verwijzing naar het afstammingscentrum opgenomen.

Artikel 38

Om ervoor te zorgen dat de inzage in alle soorten adoptiedossiers op dezelfde manier kan worden gewaarborgd, wordt zowel voor de binnenlandse als voor de interlandelijke adoptie een bepaling toegevoegd aan de toepasselijke regelgeving, waarin omschreven wordt op welke wijze het adoptiedossier wordt samengesteld. Elk dossier moet minstens de volgende informatie bevatten:

- 1° een dossier over het kind zoals beschreven in artikel 361-3, 2°, van het Burgerlijk Wetboek;
- 2° alle documenten die verband houden met de juridische en administratieve procedure waarbij de adoptie tot stand komt;
- 3° de documenten in verband met de nazorg;
- 4° het dossier met informatie over de kandidaat-adoptant.

Artikel 39

In het takenpakket van de Vlaamse adoptieambtenaar wordt het verlenen van inzage aan geadopteerden geschrapt als uitdrukkelijke opdracht. Wel wordt in artikel 25 van hetzelfde decreet opgenomen dat, op verzoek van de geadopteerde, de inzage nog steeds kan gebeuren bij het Vlaams Centrum voor Adoptie.

Artikel 40

Artikel 25 van het decreet houdende de regeling van interlandelijke adoptie bevat de wijze waarop een geadopteerde inzage kan vragen in zijn of haar dossier. Dat artikel wordt integraal vervangen door een nieuwe regeling, waarin het afstammingscentrum een centrale rol speelt als toegangspoort en trajectbegeleider voor inzage en zoektochten.

Startpunt is de bepaling dat elke geadopteerde, ongeacht zijn leeftijd, recht heeft op informatie over zijn afkomst en zijn adoptie. Als de geadopteerde minderjarig is, wordt de inhoud van en de wijze waarop de informatie wordt gedeeld, aangepast aan zijn leeftijd en maturiteit. Daarbij wordt niet uitdrukkelijk gespecificeerd op welke wijze en door wie dat moet gebeuren. Het gaat om een gedeelde verantwoordelijkheid van onder meer de adoptieouders en de dienst die voor de adoptie heeft bemiddeld.

Vanaf de leeftijd van twaalf jaar geldt het vermoeden dat minderjarigen voldoende matuur zijn om ook inzage in hun adoptiedossier te vragen. Deze bepaling ligt in lijn van de overige bepalingen in dit decreet, waarbij aan minderjarigen die de leeftijd van twaalf jaar hebben bereikt, onder meer de mogelijkheid wordt geboden om een DNA-staal af te staan, met het oog op matching in de DNA-databank. Als de geadopteerde minderjarig is, gebeurt de inzage wel steeds onder professionele begeleiding van een medewerker van het afstammingscentrum of van de adoptiedienst die belast was met de bemiddeling, én in aanwezigheid van een wettelijke vertegenwoordiger van de minderjarige of een meerderjarige vertrouwenspersoon.

Het inzagerecht van geadopteerden strekt zich uit tot alle onderdelen van het dossier die hen betreffen. Het gaat daarbij om alle stukken, vermeld in artikel 15, tweede lid, 1° tot en met 3°, van het decreet over de interlandelijke adoptie, als ook om de gegevens uit het dossier van de kandidaat-adoptant, vermeld in artikel 15, tweede lid, 4°, die betrekking hebben op de motivatie voor de adoptie, de

motieven voor de aanvaarding van de kandidaat-adoptanten, alsook de reden tot plaatsing bij de adoptant.

Als bepaalde gegevens ook betrekking hebben op een derde, zoals onder meer het geval is voor de informatie uit het dossier van de kandidaat-adoptant, en volledige inzage afbreuk zou doen aan het recht op privacy van de derde, in casu de kandidaat-adoptant, wordt de toegang tot die gegevens verleend door middel van een gesprek, gedeeltelijke inzage of rapportage. In elk geval hebben geadopteerden steeds recht op toelichting bij de gegevens uit hun dossier.

Geadopteerden die formeel inzage willen in hun dossier, wenden zich voortaan altijd tot het afstammingscentrum. Ze dienen hun aanvraag schriftelijk in. Binnen een maand na de aanvraag krijgen ze de bevestiging dat hun aanvraag goed ontvangen werd, alsook informatie over het verdere verloop van het proces (zie ook artikel 12, §1 en §2).

De geadopteerde moet vervolgens zelf aangeven door wie de inzage verleend zal worden. Dat kan uiteraard een medewerker van het afstammingscentrum zijn, maar het kan evengoed gaan om het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst die bij de totstandkoming van de adoptie heeft bemiddeld.

Als de inzage bij het afstammingscentrum zelf plaatsvindt, bezorgt het Vlaams Centrum voor Adoptie of de betrokken adoptiedienst zo snel mogelijk een kopie van het dossier aan het centrum. Ook wordt alle nuttige informatie over onder meer de totstandkoming van de adoptie, de situatie in het herkomstland, het verloop van de procedure enzovoort, gedeeld, zodat de medewerker van het afstammingscentrum de geadopteerde optimaal kan informeren en begeleiden.

In principe wordt de inzage steeds verleend binnen de maand nadat het afstammingscentrum aan de aanvrager een ontvangstbevestiging heeft gestuurd. Van die termijn kan uiteraard worden afgeweken als noch de adoptiedienst, noch het Vlaams Centrum voor Adoptie een dossier in hun archief hebben. Op dat moment zal worden nagegaan waar er eventueel nog stukken of relevante informatie gevonden kan worden. Als er maar een beperkt aantal stukken over de adoptie voorhanden zijn, wordt daarin al inzage verleend.

Aan de inzage in een adoptiedossier zijn in een beperkt aantal gevallen risico's verbonden, namelijk als de identiteit van de geboortelouders onthuld wordt zonder dat de naaste omgeving van de betrokkene of de betrokkenen van de geboorte en afstand van het kind op de hoogte zijn. Als door de kennisgeving van bepaalde gegevens uit het dossier de fysieke of psychische integriteit van een persoon in het gedrang zou kunnen komen, moet de instantie die de inzage zal verlenen vooraf contact opnemen met die persoon, om hem of haar te informeren over de inzage en na te gaan welke informatie kan worden verstrekt aan de geadopteerde.

Dat zal echter niet altijd mogelijk zijn, bijvoorbeeld als het dossier wel een naam, maar geen (recente) adresgegevens bevat. In dat geval moet de instantie die de inzage verleent, een afweging maken tussen de belangen van alle betrokkenen, voor ze beslist of, hoe en in welke mate de geadopteerde op de hoogte kan worden gebracht van die informatie. De afweging en motivatie voor de beslissing wordt beschreven en aan het dossier van de geadopteerde toegevoegd. In dat geval kan uiteraard ook een beroep worden gedaan op de experts, verbonden aan het afstammingscentrum (artikel 6, 10°, van dit voorstel van decreet).

Elke geadopteerde kan, na inzage in zijn of haar dossier, het afstammingscentrum verzoeken om verdere informatie over zichzelf op te vragen. Het centrum werkt daarvoor samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie en/of de adoptiedienst die de adoptie heeft gerealiseerd. Daarbij wordt telkens de mogelijkheid onderzocht

om via de bevoegde autoriteiten of contactpersonen in het land van herkomst extra informatie op te vragen. Het afstammingscentrum wordt daarbij ook uitdrukkelijk gemachtigd om bij elke instantie die daarover beschikt, in naam van de geadopteerde, alle informatie of stukken op te vragen die betrekking hebben op zijn afstamming en zijn adoptie. Dat geldt evenwel alleen naar Belgisch recht: in een aantal herkomstlanden vermeldt de regelgeving expliciet dat alleen de geadopteerde zelf meer informatie kan opvragen over zijn herkomst of dossier. Als dat nodig of opportuun is, verwijst het afstammingscentrum de geadopteerde dan ook door naar de personen, diensten of instellingen die verdere informatie kunnen aanbieden.

De geadopteerde die in contact wil treden met leden van zijn biologische familie, kan het afstammingscentrum daarvoor om bijstand verzoeken. Het centrum werkt daarvoor samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst die de adoptie heeft gerealiseerd. Het afstammingscentrum gaat na of er contact mogelijk zou zijn, alsook op welke wijze die tot stand zou kunnen worden gebracht, en verwijst de geadopteerde vervolgens door naar de diensten of instellingen in binnen- of buitenland die de geadopteerde verder kunnen begeleiden. De opdracht van het afstammingscentrum daarin is dus beperkt tot het (psychosociaal) ondersteunen en toeleiden van de geadopteerde naar de juiste diensten. Het afstammingscentrum voert zelf geen onderzoeken of zoektochten in het buitenland.

Omgekeerd hebben ook afstandsouders en biologische verwanten tot de derde graad van de geadopteerde recht op algemene, niet-identificeerbare identificatie over de geadopteerde. Ze kunnen daarvoor terecht bij het afstammingscentrum. Als verzoekers concretere informatie willen, waardoor identificatie van de geadopteerde en/of zijn adoptiefamilie mogelijk wordt, kan dat alleen met uitdrukkelijke toestemming van de geadopteerde zelf (steeds vanaf de leeftijd van twaalf jaar) en van zijn adoptiefamilie als de geadopteerde nog minderjarig is.

Aan de Vlaamse Regering wordt de mogelijkheid verleend om nadere regels te bepalen over de uitoefening van het inzagerecht, alsook over de wijze waarop het afstammingscentrum de geadopteerde bijstaat als die meer informatie over zichzelf wil of contact wil opnemen met leden van zijn of haar biologische familie.

Artikel 41

In de artikelen 41 tot en met 43 worden, parallel met de regeling voor interlandelijke adoptie, een aantal wijzigingen aangebracht aan het decreet van 3 juli 2015 houdende regeling van de binnenlandse adoptie van kinderen, om de al bestaande procedures voor inzage en zoektochten, alsook de begeleiding van binnenlands geadopteerden af te stemmen op de oprichting van het afstammingscentrum.

Ook daar wordt in geen geval afbreuk gedaan aan de rechtspositie van geadopteerden. Wel wordt de praktische werkwijze aangepast aan de nieuwe realiteit. Daarom is in de lijst van definities, opgenomen in artikel 3 van bovenvermeld decreet, een verwijzing naar het afstammingscentrum opgenomen.

Specifiek voor de binnenlandse adopties wordt evenwel rekening gehouden met de bijzondere relatie die de binnenlandse adoptiedienst heeft met de geboortelouder die hij heeft begeleid.

Artikel 42

Om ervoor te zorgen dat de inzage in alle type adoptiedossiers op dezelfde manier kan worden georganiseerd, wordt zowel voor de binnenlandse als voor de interlandelijke adoptie een bepaling toegevoegd aan de toepasselijke regelgeving, waarin

omschreven wordt op welke wijze het adoptiedossier wordt samengesteld. Elk dossier moet minstens de volgende informatie bevatten:

- 1° een dossier over het kind, dat gegevens bevat over zijn identiteit, zijn adopteerbaarheid, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en het medische verleden van zijn familie, zijn sociaal milieu en de levensbeschouwelijke opvattingen ervan, alsook zijn bijzondere behoeften;
- 2° alle documenten die verband houden met de juridische en administratieve procedure waarbij de adoptie tot stand komt;
- 3° de documenten over de nazorg;
- 4° het dossier met informatie over de kandidaat-adoptant.

Artikel 43

Artikel 25 van het decreet van 3 juli 2015 regelt de wijze waarop een geadopteerde inzage kan vragen in zijn of haar dossier. Dat artikel wordt eveneens vervangen door een nieuwe regeling, waarin het afstammingscentrum een plaats krijgt als centrale toegangspoort voor alle aanvragen tot inzage, zoektochten en vragen tot contact.

Startpunt is de bepaling dat elke geadopteerde, ongeacht zijn leeftijd, recht heeft op informatie over zijn afkomst en zijn adoptie. Als de geadopteerde minderjarig is, wordt de inhoud van en de wijze waarop de informatie wordt gedeeld, aangepast aan zijn leeftijd en maturiteit. Daarbij wordt niet uitdrukkelijk gespecificeerd op welke wijze en door wie dat moet gebeuren. Het gaat om een gedeelde verantwoordelijkheid van onder meer de adoptieouders en de dienst die voor de adoptie heeft bemiddeld.

Vanaf de leeftijd van twaalf jaar geldt het vermoeden dat minderjarigen voldoende matuur zijn om ook inzage in hun adoptiedossier te vragen. Deze bepaling ligt in de lijn van de overige bepalingen in dit voorstel van decreet, waarbij aan minderjarigen die de leeftijd van twaalf jaar hebben bereikt, onder meer de mogelijkheid wordt geboden om een DNA-staal af te staan, met het oog op matching in de DNA-databank. Als de geadopteerde minderjarig is, gebeurt de inzage wel steeds onder professionele begeleiding van een medewerker van het afstammingscentrum of van de adoptiedienst die belast was met de bemiddeling, én in aanwezigheid van een wettelijke vertegenwoordiger van de minderjarige of een meerderjarige vertrouwenspersoon.

Het inzagerecht van de geadopteerden strekt zich uit tot alle onderdelen van het dossier die hen betreffen. Het gaat daarbij om alle stukken, vermeld in artikel 14, §1, tweede lid, 1° tot en met 3°, van het decreet over de interlandelijke adoptie, alsook om de gegevens uit het dossier van de kandidaat-adoptant, vermeld in artikel 15, tweede lid, 4°, die betrekking hebben op de motivatie voor de adoptie, de motieven voor de aanvaarding van de kandidaat-adoptanten, alsook de reden tot plaatsing bij de adoptant.

Als bepaalde gegevens ook betrekking hebben op een derde, zoals onder meer het geval is voor de informatie uit het dossier van de kandidaat-adoptant, en volledige inzage afbreuk zou doen aan het recht op privacy van de derde, in casu de kandidaat-adoptant, wordt de toegang tot die gegevens verleend door middel van een gesprek, gedeeltelijke inzage of rapportage. In elk geval hebben de geadopteerden steeds recht op toelichting bij de gegevens uit hun dossier.

Geadopteerden die formeel inzage willen krijgen in hun dossier, wenden zich voortaan altijd tot het afstammingscentrum. Ze dienen hun aanvraag schriftelijk in. Binnen een maand na de aanvraag krijgen ze de bevestiging dat hun aanvraag goed ontvangen werd, alsook informatie over het verdere verloop van het proces (zie ook artikel 12, §1 en §2).

De geadopteerde moet vervolgens zelf aangeven door wie de inzage verleend zal worden. Dat kan uiteraard een medewerker van het afstammingscentrum zijn, maar het kan evengoed gaan om het Vlaams Centrum voor Adoptie of de vergunde dienst voor binnenlandse adoptie.

Als de inzage bij het afstammingscentrum zelf plaatsvindt, bezorgt het Vlaams Centrum voor Adoptie of de dienst voor binnenlandse adoptie het centrum zo snel mogelijk een kopie van het dossier. Ook wordt alle nuttige informatie over onder meer de totstandkoming van de adoptie, het verloop van de procedure enzovoort, gedeeld zodat de medewerker van het afstammingscentrum de geadopteerde optimaal kan informeren en begeleiden.

In principe wordt de inzage steeds verleend binnen een maand nadat het afstammingscentrum aan de aanvrager een ontvangstbevestiging heeft gestuurd. Van die termijn kan uiteraard worden afgeweken als noch de binnenlandse adoptiedienst, noch het Vlaams Centrum voor Adoptie, een dossier in hun archief hebben. Op dat moment zal worden nagegaan waar er eventueel nog stukken of relevante informatie gevonden kan worden. Als er maar een beperkt aantal stukken met betrekking tot de adoptie voorhanden zijn, wordt daarin al inzage verleend.

Aan een inzage in een adoptiedossier zijn soms risico's verbonden, namelijk als de identiteit van de geboortelouder onthuld wordt zonder dat de naaste omgeving van de betrokkene of de betrokkenen van de geboorte en afstand van het kind op de hoogte zijn. Als door de kennisgeving van bepaalde gegevens uit het dossier de fysieke of psychische integriteit van een persoon in het gedrang zou kunnen komen, moet vooraf contact worden opgenomen met die persoon om hem of haar te informeren over de inzage en na te gaan welke informatie kan worden verstrekt aan de geadopteerde. Dat gebeurt bij voorkeur door de binnenlandse adoptiedienst die de afstandsouder of -ouders heeft begeleid.

Dat zal echter niet altijd mogelijk zijn, bijvoorbeeld. omdat de betrokkenen niet meer in België verblijven. In dat geval moet een afweging gemaakt worden tussen de belangen van alle betrokkenen, voor wordt beslist of de geadopteerde op de hoogte kan worden gebracht van die informatie, en hoe en in welke mate dat kan gebeuren. De afweging en motivatie voor de beslissing wordt beschreven en aan het dossier van de geadopteerde toegevoegd. In dat geval kan uiteraard ook een beroep worden gedaan op de experts, verbonden aan het afstammingscentrum (artikel 6, 10°, van dit voorstel van decreet).

Elke geadopteerde kan na inzage in zijn of haar dossier, het afstammingscentrum verzoeken om verdere informatie over zichzelf op te vragen. Het afstammingscentrum werkt daarvoor samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie of de binnenlandse adoptiedienst naar gelang van de situatie. Het spreekt voor zich dat de tussenkomst van de binnenlandse adoptiedienst de voorkeur geniet als die ook effectief heeft bemiddeld voor de adoptie.

Het afstammingscentrum wordt daarbij ook uitdrukkelijk gemachtigd om bij elke instantie die daarover beschikt, in naam van de geadopteerde, alle informatie of stukken op te vragen die betrekking hebben op zijn afstamming en zijn adoptie. Als dat nodig of opportuun is, verwijst het afstammingscentrum de geadopteerde dan ook door naar de personen, diensten of instellingen die verdere informatie kunnen aanbieden.

De geadopteerde die in contact wil treden met leden van zijn biologische familie, kan het afstammingscentrum daarvoor om bijstand verzoeken. Het centrum werkt daarvoor samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst die de adoptie heeft gerealiseerd. Het afstammingscentrum gaat na of er contact mogelijk zou zijn, alsook op welke wijze dit contact tot stand zou kunnen worden gebracht.

Ook daarvoor geldt dat contactname zo veel mogelijk gebeurt via de dienst die de adoptie heeft gerealiseerd. Als dat niet mogelijk of opportuun is, verwijst het afstammingscentrum de geadopteerde door naar andere diensten of instellingen die de geadopteerde verder kunnen begeleiden.

Omgekeerd hebben ook afstandsouders en biologische verwanten tot de derde graad van de geadopteerde recht op algemene, niet-identificeerbare identificatie over de geadopteerde. Ze kunnen daarvoor terecht bij het afstammingscentrum, maar ook bij de binnenlandse adoptiedienst door wie ze begeleid werden. Als de verzoekers concretere informatie willen waardoor identificatie van de geadopteerde en/of zijn adoptiefamilie mogelijk wordt, kan dat alleen met uitdrukkelijke toestemming van de geadopteerde zelf (steeds vanaf de leeftijd van twaalf jaar), en zijn adoptiefamilie als de geadopteerde nog minderjarig is.

Aan de Vlaamse Regering wordt de mogelijkheid verleend om nadere regels te bepalen over de uitoefening van het inzagerecht, alsook over de wijze waarop het afstammingscentrum de geadopteerde bijstaat als die meer informatie over zichzelf wil of contact wil opnemen met leden van zijn of haar biologische familie.

Artikel 44

Om de werking vlot te kunnen opstarten voorziet het voorstel van decreet in de mogelijkheid om bij de inwerkingtreding meteen een oproep tot indiening van een vergunningsaanvraag te lanceren, zowel voor de organisatie, vermeld in artikel 5, die zal fungeren als afstammingscentrum als voor het centrum voor menselijke erfelijkheid dat belast wordt met de oprichting en het beheer van de DNA-databank.

De oproep wordt gepubliceerd op de website van Kind en Gezin en bevat onder meer de volgende informatie:

- de vergunningsprocedure;
- het beslissingskader dat voor het vaststellen van de rangorde van de aanvragers wordt gehanteerd;
- de ontvankelijkheids- en gegrondheidsvoorwaarden;
- de termijn en de manier waarop de vergunningsaanvraag moet worden ingediend;
- beslissingstermijnen.

Artikel 45

Artikel 45 preciseert de wijze waarop de vergunningsaanvraag voor de organisatie, vermeld in artikel 5, moet gebeuren, alsook de stukken waaruit het dossier minimaal moet bestaan.

Daarbij zal de aanvrager zo goed en zo concreet mogelijk moeten aantonen dat de organisatie de opdrachten, vermeld in dit voorstel van decreet, kan realiseren binnen de (in de oproep) vooropgestelde termijn. De aanvrager zal er zich ook toe moeten verbinden om finaal te voldoen aan alle vergunningsvoorwaarden, vermeld in dit voorstel van decreet, voor zover dat (nog) niet het geval is of kan zijn op het ogenblik dat de aanvraag wordt ingediend.

Artikel 46

Artikel 46 regelt de wijze waarop een centrum voor menselijke erfelijkheid een aanvraag tot vergunning voor de opdrachten, vermeld in artikel 9 van dit voorstel van decreet, kan indienen. De aanvraag moet worden onderbouwd aan de hand van een dossier dat is samengesteld uit een aantal gegevens en stukken die het aannemelijk maken dat het centrum de opdrachten, vermeld in dit voorstel van decreet, kan realiseren. Daarnaast moet het centrum zich ertoe verbinden om finaal

te voldoen aan alle vergunningsvoorwaarden, voor zover dat (nog) niet het geval is of kan zijn op het ogenblik dat de aanvraag wordt ingediend.

Artikel 47

Dit artikel schetst het verdere verloop van de vergunningsaanvraag. Kind en Gezin bezorgt elke aanvrager na ontvangst van de aanvraag onmiddellijk een ontvangst-bevestiging. Binnen vijftien dagen na ontvangst van de aanvraag brengt Kind en Gezin de aanvrager ervan op de hoogte dat het ingediende dossier al dan niet volledig is. Alleen volledige dossiers zijn ontvankelijk. Als de aanvraag niet ontvankelijk is omdat één of meer gegevens of stukken, vermeld in artikel 45 of 46, ontbreken, vraagt Kind en Gezin de ontbrekende informatie op. De aanvrager krijgt daarvoor vijftien dagen de tijd. Tijdens die periode wordt de beslissingstermijn van dertig dagen (zie ook artikel 48) geschorst.

Artikel 48

Als het dossier ontvankelijk is, onderzoekt Kind en Gezin de gegrondheid van de aanvraag door ze te toetsen aan de toepasselijke vergunningsvoorwaarden, vermeld in dit voorstel van decreet. Als er meer dan één aanvrager is, maakt Kind en Gezin een rangschikking van de aanvragers conform het in de oproep vastgestelde beslissingskader. Uiterlijk binnen dertig dagen nadat aan de kandidaat-aanvrager of het centrum voor menselijke erfelijkheid werd meegedeeld dat de aanvraag ontvankelijk is, wordt de beslissing om de vergunning te verlenen of het voornemen om de vergunning te weigeren bekendgemaakt. De betekening gebeurt steeds formeel, waarbij ook de mogelijkheid en de voorwaarden om een bezwaar in te dienen worden vermeld.

Artikel 49

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Katrien SCHRYVERS
Elke SLEURS
Freya SAEYS
Peter PERSYN
Lorin PARYS
Vera JANS

VOORSTEL VAN DECREET

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° adoptiedossier: een dossier als vermeld in artikel 14, §1, van het decreet van 3 juli 2015 houdende regeling van de binnenlandse adoptie van kinderen en houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen;
- 2° algemene verordening persoonsgegevens: verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG;
- 3° afstandsouder: een ouder of toekomstige ouder die overweegt om het kind af te staan voor adoptie;
- 4° centrum voor menselijke erfelijkheid: een centrum in de zin van het koninklijk besluit van 14 december 1987 houdende vaststelling van de normen waaraan de centra voor menselijke erfelijkheid moeten voldoen om erkend te worden;
- 5° DNA-profiel: een alfanumerieke code die specifiek is voor ieder individu en die uitsluitend bepaald wordt op basis van niet-coderende sequenties van het genetische erfgoed;
- 6° gebruiker: de natuurlijke persoon die zich aanmeldt voor de diensten van het afstammingscentrum;
- 7° Kind en Gezin: het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid, vermeld in het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin;
- 8° matching van DNA-profielen: de vergelijking van genetische profielen van aangetroffen sporen met genetische profielen van referentiestalen of hun onderlinge vergelijkingen, met het oog op het vaststellen van een genetische verwantschap;
- 9° persoonsgegevens: alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon. Als identificeerbaar wordt beschouwd: een persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd aan de hand van een identificatienummer, of een of meer specifieke elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die persoon;
- 10° afstammingsvragen: zoektocht naar meer informatie en verheldering over de eigen achtergrond en genetische verwanten;
- 11° Vlaams Centrum voor Adoptie: de afdeling, aangewezen binnen Kind en Gezin, die belast is met het vervullen van de opdrachten, vermeld in dit decreet, in het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen en het decreet van 3 juli 2015 houdende regeling van de binnenlandse adoptie van kinderen en houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen;
- 12° zoekvragen: de zoektocht naar informatie over genetische verwanten met de bedoeling om contact met die verwanten op te nemen.

Hoofdstuk 2. Afstammingscentrum

Afdeling 1. Doelstelling en opdrachten

Art. 3. Het afstammingscentrum is een onafhankelijk centrum waarbij iedereen met vragen over zijn of haar afstamming, terecht kan. Het centrum heeft een ge-

integreerde werking, waarbij het onderzoek koppelt aan informatie, begeleiding en sensibilisering.

Art. 4. Voor het realiseren van zijn doelstellingen vervult het afstammingscentrum de volgende opdrachten:

- 1° informatieopdracht: het afstammingscentrum treedt op als aanspreek- en oriëntatiepunt voor wie vragen heeft over zijn afstamming. Het behandelt zowel louter informatieve vragen als meer specifieke, individuele vragen. Zo nodig verwijst het afstammingscentrum door naar andere gespecialiseerde diensten of gepaste hulpverlening;
- 2° opdracht met betrekking tot begeleiding bij zoek- en afstammingsvragen:
 - a) het afstammingscentrum biedt hulp, ondersteuning en psychosociale begeleiding bij de zoektocht naar genetische verwanten. In het kader daarvan kan het DNA-stalen afnemen met het oog op registratie in de DNA-databank, vermeld in artikel 21, met als doel de matching van DNA-profielen van de gebruikers te faciliteren. Het afstammingscentrum werkt daarvoor samen met een centrum voor menselijke erfelijkheid dat in Vlaanderen erkend is;
 - b) het afstammingscentrum verleent op verzoek van de geadopteerde of van de afstandsouder inzage in adoptiedossiers en staat geadopteerden bij die meer informatie over zichzelf willen vinden of contact willen opnemen met leden van hun biologische familie;
 - c) het afstammingscentrum verleent inzage in dossiers met gegevens van genetische verwanten;
 - d) het afstammingscentrum treedt op als bemiddelaar bij contacten en ontmoetingen tussen genetische verwanten en verstrekt daarbij deskundige ondersteuning en psychosociale begeleiding;
- 3° opdracht als expertisecentrum voor alle afstammingsgerelateerde aangelegenheden: het afstammingscentrum werkt daarvoor samen met het centrum voor menselijke erfelijkheid, vermeld in artikel 11, en met andere instanties, diensten en verenigingen die op het vlak van het afstammingsonderzoek, de adoptie en de begeleiding actief zijn. Het werkt in het bijzonder samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie, de erkende adoptiediensten, en andere internationale instellingen of overheden die een opdracht hebben met betrekking tot afstammingsvragen. Het afstammingscentrum kan met het oog op de realisatie van zijn opdrachten, samenwerkingsakkoorden sluiten met overheden, instanties, instellingen, diensten en verenigingen die op het vlak van de toegewezen opdrachten actief zijn.

Voor verwezenlijking van zijn doelstelling en de uitvoering van zijn taken beheert het afstammingscentrum in zijn werking een gegevensbank met alle persoonsgegevens die noodzakelijk zijn om zijn taken uit te voeren. Die persoonsgegevens worden verwerkt conform de bepalingen, vermeld in hoofdstuk 5.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen voor de opdrachten van het afstammingscentrum en voor de uitvoering van de doelstellingen van het afstammingscentrum.

Afdeling 2. Organisatie en structuur

Onderafdeling 1. Vergunning en subsidiëring

Art. 5. De taken van het afstammingscentrum, vermeld in artikel 3 en 4, worden door Kind en Gezin bij vergunning voor onbepaalde duur ondergebracht bij een organisatie die al erkend of vergund is binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, met dien verstande dat de opdrachten, vermeld in dit decreet, georganiseerd en bekendgemaakt worden onder de benaming afstammingscentrum. De organisatie houdt een afzonderlijke functionele en financiële verantwoording bij van de activiteiten als afstammingscentrum.

De Vlaamse Regering stelt de vergunningsprocedure vast voor de aanwijzing van de organisatie waarbij het afstammingscentrum wordt ondergebracht en voorziet in een bezwaarprocedure.

Art. 6. Om vergund te worden voor de opdrachten van het afstammingscentrum voldoet de organisatie aan de volgende voorwaarden:

- 1° ze is georganiseerd als een vereniging zonder winstoogmerk of als een publiekrechtelijk rechtspersoon;
- 2° ze heeft haar zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- 3° ze beschikt over aangetoonde expertise op het vlak van afstamming en adoptie, of bemiddeling en begeleiding op het domein van familiale relaties;
- 4° ze beschikt over of kan een beroep doen op een multidisciplinair team dat is samengesteld op de wijze die de Vlaamse Regering heeft bepaald;
- 5° ze beschikt over een beleidsplan waarin de doelstellingen en de uitvoering van decretale taken worden beschreven en waarin een begroting is opgenomen. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor dat beleidsplan;
- 6° ze beschikt over voldoende infrastructuur om de opgelegde verplichtingen en taken, vermeld in dit decreet, uit te voeren en de continuïteit van de dienst te garanderen;
- 7° ze zorgt voor een strikte functionele scheiding tussen de activiteiten van het afstammingscentrum en de andere activiteiten van de organisatie;
- 8° ze voert een financieel beleid waarbij door middel van een analytische boekhouding een strikte scheiding wordt gemaakt tussen de financiële middelen voor het afstammingscentrum en de andere activiteiten van de organisatie;
- 9° ze respecteert de ideologische, godsdienstige en filosofische overtuiging van de gebruikers, zonder enige vorm van discriminatie;
- 10° ze kan een beroep doen op experts aan wie de medewerkers van het afstammingscentrum advies kunnen vragen over ethische en juridische kwesties die rijzen in het kader van de werking.

Art. 7. Om vergund te blijven vervult de organisatie de voorwaarden, vermeld in artikel 6, en leeft ze de volgende verplichtingen na:

- 1° ze voert de opdrachten, vermeld in afdeling 2 van dit hoofdstuk, kwaliteitsvol uit;
- 2° ze neemt het beroepsgeheim in acht ten aanzien van de informatie die ze over de gebruikers verkrijgt bij de uitoefening van haar opdrachten en de activiteiten die daarmee verband houden;
- 3° ze maakt een jaarverslag op over de activiteiten van het afstammingscentrum en bezorgt het in de loop van het eerste trimester dat volgt op het einde van elk boekjaar aan het Vlaams Centrum voor Adoptie. De inhoud van het jaarverslag wordt door de Vlaamse Regering bepaald;
- 4° ze beschikt over een systeem om de kwaliteit van de dienstverlening van het afstammingscentrum te bewaken en zo nodig bij te sturen. Het decreet van 17 oktober 2003 inzake de kwaliteitszorg in gezondheids- en welzijnsvoorzieningen is daarbij van toepassing;
- 5° ze bouwt de samenwerking uit met een centrum voor menselijke erfelijkheid, met het oog op de realisatie van de decretale opdrachten;
- 6° ze voert een doelmatig en efficiënt financieel en personeelsbeleid;
- 7° ze hoort op regelmatige tijdstippen de gebruikers bij de evaluatie van de dienstverlening;
- 8° ze verwerkt de persoonsgegevens van de gebruikers met respect voor de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG;

- 9° ze kan aantonen dat de nodige maatregelen worden genomen om de continuïteit van de dienstverlening te garanderen;
- 10° ze werkt, op verzoek van het Vlaams Centrum voor Adoptie, mee aan het onderzoek en de rapportering over de opdrachten en activiteiten waarvoor het centrum bevoegd is.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen voor de wijze waarop de vergunningsvoorwaarden moeten worden uitgevoerd.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie evalueert minstens elke vijf jaar de werking van het afstammingscentrum. Het gaat daarbij na of de organisatie aan de voorwaarden van en krachtens dit decreet voldoet. De Vlaamse Regering kan de wijze waarop die evaluatie wordt uitgevoerd, nader regelen.

Art. 8. De vergunde organisatie ontvangt jaarlijks een subsidie voor de personeels- en werkingskosten van het afstammingscentrum.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de subsidie, met inbegrip van het subsidiebedrag en de wijze waarop het toezicht en de handhaving op de besteding van de subsidie wordt uitgevoerd.

Onderafdeling 2. Samenwerking met het centrum voor menselijke erfelijkheid

Art. 9. Kind en Gezin vergunt een centrum voor menselijke erfelijkheid voor onbepaalde duur voor de opdracht, vermeld in artikel 4, 2°, a).

Art. 10. Om een vergunning als vermeld in artikel 9 te verkrijgen en te behouden, voldoet het centrum voor menselijke erfelijkheid aan de volgende voorwaarden:

- 1° het is opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 3 mei 1995 betreffende de centra voor menselijke erfelijkheid als een van de Vlaamse centra voor menselijke erfelijkheid;
- 2° het beschikt over een laboratorium dat de DNA-analyses voor het afstammingscentrum uitvoert, dat geaccrediteerd is volgens de geldende kwaliteitsnormen en dat in voorkomend geval beantwoordt aan de door de Vlaamse Regering gespecificeerde technische normen;
- 3° het kan voldoende kennis aantonen over afstamming en genetisch onderzoek, en kan handelen volgens de laatste stand van de wetenschap en techniek, gespecificeerd door Kind en Gezin;
- 4° het voert DNA-onderzoek uit in het kader van de samenwerking met het afstammingscentrum en deelt de resultaten mee aan het afstammingscentrum conform de procedure die de Vlaamse Regering heeft vastgelegd;
- 5° het verwerkt de persoonsgegevens van de gebruikers met respect voor regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG;
- 6° het bouwt de samenwerking met het afstammingscentrum uit, met het oog op de realisatie van de decretale opdrachten;
- 7° het werkt mee aan de rapportering in de vorm en binnen de termijnen die de Vlaamse Regering vaststelt.

Art. 11. Het Vlaams Centrum voor Adoptie organiseert minstens elke vijf jaar een evaluatie van de vergunning van het centrum voor menselijke erfelijkheid. Het gaat daarbij na of het centrum voor menselijke erfelijkheid aan de voorwaarden van en krachtens dit decreet voldoet. De Vlaamse Regering kan de wijze waarop die evaluatie wordt uitgevoerd, nader regelen.

Hoofdstuk 3. Werking

Afdeling 1. Informatieverstrekking en aanmelding door de gebruikers

Art. 12. §1. Iedere persoon met vragen over zijn of haar afstamming kan zich wenden tot het afstammingscentrum voor verdere informatie.

Het eerste contact met het centrum heeft tot doel informatie aan te bieden over afstamming in het algemeen, over afstammingsvragen, en over de mogelijkheden om in voorkomend geval op zoek te gaan naar genetische verwanten. Daarnaast biedt het afstammingscentrum informatie aan over de partners waarmee het samenwerkt en waarnaar kan worden doorverwezen.

§2. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de werkwijze bij contactopname en voor het verkrijgen van informatie.

Art. 13. Gebruikers die een onderzoek naar hun genetische verwanten willen opstarten, formuleren hun verzoek aan het afstammingscentrum via een gestandaardiseerd formulier. De persoonsgegevens die op die manier worden verzameld, worden opgeslagen in de gegevensbank, vermeld in artikel 4, tweede lid.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de aanmelding.

Art. 14. De vergunde dienst kan aan een gebruiker die een beroep doet op de diensten van het afstammingscentrum, vermeld in artikel 4, 2°, a) en b), een vergoeding vragen.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de vergoeding die aan de gebruiker kan worden gevraagd en kan nadere regels vaststellen voor de besteding ervan.

Afdeling 2. Afname van DNA-stalen

Art. 15. In het kader van zoek- en afstammingsvragen naar genetische verwanten als vermeld in artikel 4, 2°, beschikt het afstammingscentrum over de mogelijkheid om DNA-stalen af te nemen. Die stalen worden gebruikt voor de opmaak van een DNA-profiel. De staalafname staat steeds onder toezicht van een medewerker van het afstammingscentrum.

Iedere gebruiker vanaf twaalf jaar heeft het recht om een DNA-staal te laten afnemen. Over het verzoek tot DNA-afname van een minderjarige die de leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt, beslist het afstammingscentrum na de minderjarige te hebben gehoord. Het houdt daarbij rekening met de maturiteit van de min-twaalfjarige.

Art. 16. §1. Voor de afname van een DNA-staal geeft de gebruiker zijn uitdrukkelijke en geïnformeerde, schriftelijke toestemming.

Iedere minderjarige kan zelfstandig vanaf de leeftijd van twaalf jaar zijn geïnformeerde toestemming voor de afname van een DNA-staal verlenen. Voor de afname van een DNA-staal van een minderjarige die de leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt, is ook de uitdrukkelijke en geïnformeerde, schriftelijke toestemming van een wettelijk vertegenwoordiger vereist.

§2. De gebruiker heeft steeds het recht om een verleende toestemming als vermeld in paragraaf 1 in te trekken. De intrekking gebeurt op dezelfde wijze als die waarop de toestemming werd verleend.

§3. In het kader van een verleende toestemming als vermeld in paragraaf 1 deelt de gebruiker uitdrukkelijk mee welke informatie hij bij een eventuele match van DNA-profielen wil krijgen en meedelen. Die wilsverklaring is in geen geval definitief en kan te allen tijde op initiatief van de gebruiker worden gewijzigd.

§4. De Vlaamse Regering kan de nadere inhoud bepalen van de inlichtingen die aan de geïnformeerde toestemming van de gebruiker voorafgaan.

Art. 17. Ieder DNA-staal dat onder toezicht door een medewerker van het afstammingscentrum wordt afgenomen, krijgt een uniek identificatienummer toegekend, dat wordt opgeslagen in een beveiligde databank bij het afstammingscentrum. De beveiligde databank bestaat uit verschillende registers met onderverdelingen naar gelang van de specifieke doelgroep. Het unieke identificatienummer van het DNA-staal wordt voorzien van een specifieke markering om het verband te leggen met het juiste register in de databank. De beveiligde databank bestaat minstens uit:

- 1° een register voor donoren en donorkinderen;
- 2° een register voor vondelingen;
- 3° een register voor afstandsouders en geadopteerden.

Het unieke identificatienummer dat gekoppeld is aan een DNA-staal van een gebruiker van het afstammingscentrum, wordt gekoppeld met de persoonsgegevens van de gebruiker in kwestie in de gegevensbank, vermeld in artikel 4, tweede lid.

De Vlaamse Regering kan nadere regels voor de procedure van afname en verwerking van de DNA-stalen bepalen.

Afdeling 3. Verwerking DNA-stalen

Art. 18. Voor de opmaak van het DNA-profiel ontvangt het centrum voor menselijke erfelijkheid van het afstammingscentrum geanonimiseerde DNA-stalen die zijn gekoppeld aan het unieke identificatienummer, vermeld in artikel 17, eerste lid. De DNA-profielen worden in de DNA-databank bij het centrum voor menselijke erfelijkheid opgeslagen onder het voormelde uniek identificatienummer.

Art. 19. Het centrum voor menselijke erfelijkheid vervult in het kader van zijn samenwerking met het afstammingscentrum de volgende taken:

- 1° de opmaak van DNA-profielen op basis van de door het afstammingscentrum aangeleverde en geanonimiseerde DNA-stalen;
- 2° de opslag en het beheer van de DNA-profielen in een beveiligde databank;
- 3° de matching van de in de databank opgeslagen DNA-profielen.

Art. 20. §1. De matching van de DNA-profielen in de DNA-databank gebeurt op gedifferentieerde wijze zodat alleen DNA-profielen die behoren tot het register met dezelfde markering, vermeld in artikel 17, eerste lid, kunnen worden gematcht.

Het centrum doet op regelmatige basis matching van de DNA-profielen in de DNA-databank. De frequentie is afhankelijk van het aantal ingeleverde stalen, met dien verstande dat telkens een periode van minstens 30 dagen en maximaal 90 dagen tussen twee matchingsprocedures wordt gelaten.

§2. De Vlaamse Regering kan de nadere regels van de matchingsprocedure vastleggen.

Art. 21. De DNA-profielen en de persoonsgegevens die daaraan gelinkt zijn, worden na honderd jaar verwijderd uit de DNA-databank.

De DNA-profielen worden ook verwijderd uit de DNA-databank op eenvoudig verzoek van de gebruiker op wie de gegevens betrekking hebben.

Afdeling 4. Opdrachten van het afstammingscentrum ten aanzien van geadopteerden, adoptanten, afstandsouders en biologische verwanten

Art. 22. Het afstammingscentrum behandelt de vragen van geadopteerden die inzage willen krijgen in hun adoptiedossier, die verdere informatie over zichzelf willen ontvangen of die contact willen opnemen met leden van hun biologische familie, alsook vragen van afstandsouders en biologische verwanten tot de derde graad over de geadopteerde op de wijze, vermeld in artikel 25 van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie en artikel 25 van het decreet van 3 juli 2015 houdende regeling van de binnenlandse adoptie van kinderen en houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen.

Afdeling 5. Match in DNA-databank en begeleiding bij de zoektochten

Art. 23. Als uit de matching van DNA-profielen de genetische verwantschap tussen twee of meer gebruikers wordt vastgesteld, brengt het afstammingscentrum de betrokkenen daarvan op de hoogte, voor zover die verwantschap strekt tot maximaal de eerste graad.

Art. 24. De mededeling van identificeerbare informatie kan pas als de gebruiker een uitdrukkelijke en geïnformeerde, schriftelijke toestemming als vermeld in artikel 16, §3, heeft gegeven.

Onverminderd het eerste lid heeft een minderjarige recht op informatie over de identificeerbare gegevens, op voorwaarde dat hij tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, rekening houdend met zijn leeftijd en maturiteit. Vanaf de leeftijd van twaalf jaar wordt vermoed dat de gebruiker beschikt over voldoende maturiteit en dus handelingsbekwaam is om informatie over de identificeerbare gegevens van genetische verwanten op te vragen. In het belang van de minderjarige kan de hulpverlener van het afstammingscentrum beslissen om bepaalde informatie niet mee te delen. Een dergelijke beslissing wordt gemotiveerd aan de betrokkene meegedeeld. Bij betwisting over de mededeling van identificeerbare gegevens kan het afstammingscentrum een beroep doen op het advies van de experts, vermeld in artikel 6, 10°.

De mededeling van informatie aan een minderjarige gebruiker gebeurt in aanwezigheid van zijn ouder, voogd of een meerderjarige vertrouwenspersoon.

Art. 25. De niet-identificeerbare informatie over de genetische verwanten is steeds toegankelijk voor de gebruiker.

Art. 26. Het afstammingscentrum zorgt gedurende het hele proces voor de begeleiding en psychosociale ondersteuning van iedere gebruiker bij elke afstammings- en zoekvraag naar genetische verwanten, zowel bij gebrek aan een match, bij een positieve match in de DNA-databank als bij inzage in een adoptiedossier.

Art. 27. Het afstammingscentrum ondersteunt de gebruikers die contact willen opnemen met een genetische verwante en faciliteert die contacten zo veel mogelijk.

Art. 28. De Vlaamse Regering kan nadere regels voor de begeleiding en ondersteuning van de gebruikers bepalen.

Hoofdstuk 5. De verwerking en uitwisseling van persoonsgegevens

Art. 29. Het afstammingscentrum verwerkt persoonsgegevens van zijn gebruikers die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 4.

Het kan de volgende categorieën van persoonsgegevens verwerken:

- 1° identificatiegegevens;
- 2° persoonlijke kenmerken;
- 3° samenstelling van het gezin;
- 4° genetisch materiaal.

Art. 30. Het afstammingscentrum kan persoonsgegevens van zijn gebruikers doorgeven aan of uitwisselen met derden onder de volgende voorwaarden:

- 1° het geeft de gegevens door of wisselt ze uit in het kader van de uitvoering van de opdrachten, vermeld in artikel 4;
- 2° de gebruiker op wie de gegevens betrekking hebben, heeft zijn geïnformeerde schriftelijke toestemming gegeven voor het doorgeven of uitwisselen van zijn gegevens;
- 3° de derden met wie de gegevens worden uitgewisseld, dragen bij tot of zijn betrokken bij de verwezenlijking van de doelstellingen van het afstammingscentrum en zijn gehouden tot een vertrouwelijke omgang met de gegevens die ze verwerken.

De gegevens worden tussen het afstammingscentrum en het centrum voor menselijke erfelijkheid uitgewisseld op zo'n manier dat het centrum voor menselijke erfelijkheid de identiteit van de betrokken gebruiker van het afstammingscentrum niet kan achterhalen.

Art. 31. Het afstammingscentrum is de verwerkingsverantwoordelijke voor de persoonsgegevens die het verwerkt.

Art. 32. Onverminderd de toepassing van verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG kan de Vlaamse Regering, na advies van de gegevensbeschermingsautoriteit, nadere regels vastleggen voor de verwerking van persoonsgegevens door het afstammingscentrum.

Hoofdstuk 6. Vrijwillige stopzetting van de activiteiten

Art 33. Als het afstammingscentrum zijn activiteiten vrijwillig stopzet, brengt het minstens twaalf maanden voor de effectieve stopzetting het Vlaams Centrum voor Adoptie daarvan op de hoogte met een aangetekende brief. Gedurende die termijn van twaalf maanden blijft het afstammingscentrum verantwoordelijk voor de continuïteit van de activiteiten.

Als het centrum voor menselijke erfelijkheid de activiteiten die het uitvoert in het kader van dit decreet, vrijwillig stopzet, brengt het minstens zes maanden voor de effectieve stopzetting het Vlaams Centrum voor Adoptie daarvan op de hoogte met een aangetekende brief. Gedurende die termijn van zes maanden blijft het erkende centrum voor menselijke erfelijkheid verantwoordelijk voor de continuïteit van de activiteiten.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de gegevens, waaronder persoonsgegevens, aan het Vlaams Centrum voor Adoptie ter beschikking gesteld worden en legt de vorm en termijnen vast voor die gegevensoverdracht.

Hoofdstuk 7. Toezicht

Art. 34. Het Vlaams Centrum voor Adoptie oefent het toezicht uit op de naleving van de bepalingen van dit decreet. De organisatie die voor de opdrachten van het afstammingscentrum vergund is en het centrum voor menselijke erfelijkheid verlenen hun medewerking aan de uitoefening van het toezicht.

Het toezicht ter plaatse wordt uitgevoerd door de inspecteurs die zijn aangesteld bij het decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid.

De Vlaamse Regering kan boekhoudkundige regels vastleggen.

De Vlaamse Regering kan de regels voor het toezicht door en de bevoegdheid van het Vlaams Centrum voor Adoptie nader bepalen.

Hoofdstuk 8. Handhavingsmaatregelen

Afdeling 1. Bestuurlijke maatregelen

Art. 35. Als de organisatie die voor de opdrachten van het afstammingscentrum vergund is of het centrum voor menselijke erfelijkheid de vergunningsvoorwaarden niet naleeft, kan Kind en Gezin begeleidende maatregelen opleggen of de vergunning van de organisatie opheffen of schorsen voor de termijn die Kind en Gezin bepaalt. Bij opheffing of schorsing kan Kind en Gezin maatregelen opleggen voor de afwerking en overdracht van dossiers en aanvragen, alsook voor de nazorg.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de te volgen procedure bij de opheffing en schorsing van de vergunning en bepaalt de wijze waarop de gegevens, waaronder persoonsgegevens, aan het Vlaams Centrum voor Adoptie ter beschikking gesteld worden. Daarnaast legt de Vlaamse Regering ook de vorm en de termijnen vast voor de vermelde gegevensoverdracht, en voorziet ze in een bezwaarprocedure.

Kind en Gezin kan de subsidie van het afstammingscentrum verminderen of stopzetten als het afstammingscentrum een inbreuk begaat op de vergunningsnormen. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de procedure.

Afdeling 2. Bestuurlijke geldboete

Art. 36. Kind en Gezin kan een bestuurlijke geldboete van 1000 tot 5000 euro opleggen als de organisatie die voor de opdrachten van het afstammingscentrum vergund is of het centrum voor menselijke erfelijkheid de bepalingen van dit decreet en de besluiten van de Vlaamse Regering ter uitvoering van dit decreet niet naleeft.

De bestuurlijke geldboete kan opgelegd worden binnen een termijn van zes maanden, te rekenen vanaf de dag waarop Kind en Gezin het verslag van vaststellingen van Zorginspectie heeft ontvangen of vanaf de dag waarop Kind en Gezin zelf de inbreuk heeft vastgesteld.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor het opleggen en betalen van de bestuurlijke geldboete.

Hoofdstuk 7. Wijzigingsbepalingen

Art. 37. Aan artikel 3 van decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen wordt een punt 14° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“14° afstammingscentrum: het afstammingscentrum, vermeld in het decreet van [...] houdende de oprichting van een afstammingscentrum en een DNA-databank.”.

Art. 38. Aan artikel 15, §1, van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De adoptiedienst stelt een adoptiedossier samen dat alle stukken bevat die met de adoptie verband houden. Dat dossier bevat minstens:

- 1° het dossier van het kind, dat de gegevens, vermeld in artikel 361-3, 2°, van het Burgerlijk Wetboek, bevat;
- 2° de documenten die betrekking hebben op de gerechtelijke en administratieve procedure waarbij de adoptie tot stand komt;
- 3° de documenten in verband met de nazorg;
- 4° het dossier met informatie over de kandidaat-adoptant.”.

Art. 39. In artikel 21, §2, van hetzelfde decreet wordt punt 2° opgeheven.

Art. 40. Artikel 25 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 25. §1. Elke geadopteerde heeft recht op informatie over zijn afkomst en over zijn adoptie. Als de geadopteerde minderjarig is, wordt de inhoud van de verstrekte informatie aangepast aan zijn leeftijd en maturiteit.

§2. Vanaf de leeftijd van twaalf jaar heeft de geadopteerde recht op inzage in zijn adoptiedossier als vermeld in paragraaf 3.

Als de geadopteerde minderjarig is, gebeurt de inzage met professionele begeleiding van een medewerker van de adoptiedienst of het afstammingscentrum en in aanwezigheid van zijn ouder, voogd of een meerderjarige vertrouwenspersoon.

§3. De geadopteerde heeft recht op inzage in de stukken van het adoptiedossier, vermeld in artikel 14, tweede lid, 1° tot en met 3°. De geadopteerde heeft daarnaast toegang tot het deel van het dossier met gegevens over de adoptant, vermeld in artikel 14, tweede lid, 4°, die betrekking hebben op de motivatie voor de adoptie, de redenen voor de aanvaarding van de kandidaat-adoptant en de reden tot plaatsing bij de adoptant.

§4. De geadopteerde heeft recht op toelichting bij de gegevens uit zijn adoptiedossier. Als bepaalde gegevens ook betrekking hebben op een derde en een volledige inzage in de gegevens door de geadopteerde afbreuk zou doen aan het recht van die derde op bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer, wordt de toegang tot die gegevens verstrekt via een gesprek, gedeeltelijke inzage of rapportage.

§5. De geadopteerde dient zijn verzoek tot inzage schriftelijk in bij het afstammingscentrum. Het afstammingscentrum registreert de aanvraag en stuurt binnen een maand na de datum van de aanvraag een ontvangstbevestiging aan de aanvrager met informatie over het verdere verloop van de aanvraag.

De inzage kan, naar keuze van de geadopteerde, worden verleend door het afstammingscentrum, door het Vlaams Centrum voor Adoptie of door de adoptiedienst die de adoptie heeft gerealiseerd.

Als de inzage door het afstammingscentrum wordt verleend, bezorgt het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst zo snel mogelijk een kopie van de stukken van het adoptiedossier aan het afstammingscentrum. Het afstammingscentrum werkt bij elke inzage die het verstrekt, nauw samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie en met de adoptiedienst die de adoptie heeft gerealiseerd.

§6. De inzage wordt verleend binnen een maand nadat het afstammingscentrum aan de aanvrager een ontvangstbevestiging heeft gestuurd.

De termijn, vermeld in het eerste lid, geldt niet als de adoptiedienst of het Vlaams Centrum voor Adoptie het adoptiedossier niet in het bezit hebben en er verder moet worden nagegaan waar de stukken over de adoptie zich bevinden. De geadopteerde wordt daarvan op de hoogte gebracht. Als er maar een beperkt aantal stukken over de adoptie beschikbaar zijn, wordt al inzage in die stukken verleend.

§7. Als door de kennisgeving van bepaalde gegevens uit het dossier de fysieke of psychische integriteit van een derde persoon in het gedrang kan komen, neemt de instantie die de inzage verleent, contact op met de betrokken persoon om hem te informeren over het verzoek tot inzage en om na te gaan welke informatie aan de geadopteerde kan worden verstrekt. Als er geen contact kan worden opgenomen met de betrokken persoon, maakt de instantie die de inzage verleent, een afweging tussen de verschillende belangen alvorens te beslissen of, hoe en in welke mate de geadopteerde van die informatie op de hoogte kan worden gebracht. Die afweging wordt beschreven en in het adoptiedossier bewaard.

§8. Elke geadopteerde kan het afstammingscentrum verzoeken om verdere informatie over die geadopteerde op te vragen. Het afstammingscentrum werkt daarvoor samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie en de adoptiedienst die de adoptie heeft gerealiseerd. Daarbij wordt de mogelijkheid onderzocht om via de bevoegde autoriteiten of contactpersonen in het land van herkomst extra informatie op te vragen. Het afstammingscentrum wijst de geadopteerde in voorkomend geval door naar de personen, diensten of instellingen die hem verdere informatie kunnen verstrekken.

Het afstammingscentrum is gerechtigd om bij elke instantie die daarover beschikt, in naam van de geadopteerde alle informatie of stukken op te vragen die betrekking hebben op zijn afstamming en zijn adoptie.

§9. Een geadopteerde die contact wil opnemen met leden van zijn biologische familie, kan het afstammingscentrum daarvoor om bijstand verzoeken. Het afstammingscentrum werkt daarvoor samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst die de adoptie heeft gerealiseerd. Het afstammingscentrum gaat na of er contact mogelijk is en op welke wijze dat contact tot stand kan worden gebracht. Het verwijst in voorkomend geval door naar andere diensten of instellingen in binnen- of buitenland die de geadopteerde verder kunnen begeleiden om het contact tot stand te brengen.

§10. Afstandsouders en biologische verwanten tot de derde graad van de geadopteerde hebben recht op algemene en niet-identificeerbare informatie over de geadopteerde.

Als verzoekers concretere informatie willen, waardoor de identificatie van de geadopteerde of zijn familieleden mogelijk wordt, kan dat pas na uitdrukkelijke, geïnformeerde toestemming van de geadopteerde en, als hij nog minderjarig is, van de adoptanten. De uitdrukkelijke, geïnformeerde toestemming van de minderjarige geadopteerde is vereist als hij over de nodige maturiteit beschikt en steeds vanaf de leeftijd van twaalf jaar.

§11. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor de uitoefening van het inzagerecht en voor de wijze waarop het afstammingscentrum de geadopteerde bijstaat als hij meer informatie over zichzelf wil verkrijgen of contact wil opnemen met leden van zijn biologische familie.”.

Art. 41. Aan artikel 3 van het decreet van 3 juli 2015 houdende regeling van de binnenlandse adoptie van kinderen en houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen wordt een punt 14° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“14° afstammingscentrum: het afstammingscentrum, vermeld in het decreet van [...] houdende de oprichting van een afstammingscentrum en een DNA-databank.”.

Art. 42. In artikel 14, §1, van hetzelfde decreet wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“De dienst voor binnenlandse adoptie stelt een adoptiedossier samen dat alle stukken bevat die met de adoptie verband houden. Dat dossier bevat minstens:

- 1° het dossier van het kind, dat gegevens bevat over zijn identiteit, zijn adopteerbaarheid, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en het medische verleden van zijn familie, zijn sociale milieu en de levensbeschouwelijke opvattingen ervan, alsook zijn bijzondere behoeften;
- 2° de documenten die betrekking hebben op de gerechtelijke en administratieve procedure waarbij de adoptie tot stand komt;
- 3° de documenten in verband met de nazorg;
- 4° het dossier met informatie over de kandidaat-adoptant.”.

Art. 43. Artikel 25 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 25. §1. Elke geadopteerde heeft recht op informatie over zijn afkomst en over zijn adoptie. Als de geadopteerde minderjarig is, wordt de inhoud van de verstrekte informatie aangepast aan zijn leeftijd en maturiteit.

§2. Vanaf de leeftijd van twaalf jaar heeft de geadopteerde recht op inzage in zijn adoptiedossier als vermeld in paragraaf 3.

Als de geadopteerde minderjarig is, gebeurt de inzage met professionele begeleiding van een medewerker van het afstammingscentrum of de binnenlandse adoptiedienst en in aanwezigheid van zijn ouder, voogd of een meerderjarige vertrouwenspersoon.

§3. De geadopteerde heeft recht op inzage in de stukken van het adoptiedossier, vermeld in artikel 14, §1, tweede lid, 1° tot en met 3°. De geadopteerde heeft daarnaast toegang tot het deel van het dossier met gegevens over de adoptant, vermeld in artikel 14, §1, tweede lid, 4°, die betrekking hebben op de motivatie voor de adoptie, de redenen voor de aanvaarding van de kandidaat-adoptant en de reden tot plaatsing bij de adoptant.

§4. De geadopteerde heeft recht op toelichting bij de gegevens uit zijn adoptiedossier. Als bepaalde gegevens ook betrekking hebben op een derde en een volledige inzage in de gegevens door de geadopteerde afbreuk zou doen aan het recht van die derde op bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer, wordt de toegang tot die gegevens verstrekt via een gesprek, gedeeltelijke inzage of rapportage.

§5. De geadopteerde dient zijn verzoek tot inzage schriftelijk in bij het afstammingscentrum. Het afstammingscentrum registreert de aanvraag en stuurt binnen

een maand na de datum van de aanvraag een ontvangstbevestiging aan de aanvrager met informatie over het verdere verloop van de aanvraag.

De inzage kan, naar keuze van de geadopteerde, worden verleend door het afstammingscentrum, door de vergunde dienst voor binnenlandse adoptie of door het Vlaams Centrum voor Adoptie.

Als de inzage door het afstammingscentrum wordt verleend, bezorgt het Vlaams Centrum voor Adoptie of de dienst voor binnenlandse adoptie zo snel mogelijk een kopie van de stukken van het adoptiedossier aan het afstammingscentrum. Het afstammingscentrum werkt bij elke inzage die het verstrekt, nauw samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie en met de dienst voor binnenlandse adoptie.

§6. De inzage wordt verleend binnen een maand nadat het afstammingscentrum aan de aanvrager een ontvangstbevestiging heeft gestuurd.

De termijn, vermeld in het eerste lid, geldt niet als de dienst voor binnenlandse adoptie of het Vlaams Centrum voor Adoptie het adoptiedossier niet in het bezit hebben en er verder moet worden nagegaan waar de stukken over de adoptie zich bevinden. De geadopteerde wordt daarvan op de hoogte gebracht. Als er maar een beperkt aantal stukken over de adoptie beschikbaar zijn, wordt al inzage in die stukken verleend.

§7. Als door de kennisgeving van bepaalde gegevens uit het dossier de fysieke of psychische integriteit van een derde persoon in het gedrang kan komen, wordt vooraf contact met betrokken persoon genomen om hem te informeren over het verzoek tot inzage en om na te gaan welke informatie aan de geadopteerde kan worden verstrekt. Dat gebeurt bij voorkeur door de binnenlandse adoptiedienst die de afstandsouder heeft begeleid. Als er geen contact kan worden opgenomen met de betrokkene, maakt de instantie die de inzage verleent een afweging tussen de verschillende belangen alvorens te beslissen of, hoe en in welke mate de geadopteerde op de hoogte kan worden gebracht van die informatie. Die afweging wordt beschreven en in het adoptiedossier bewaard.

§8. Elke geadopteerde kan het afstammingscentrum verzoeken om verdere informatie over die geadopteerde op te vragen. Het afstammingscentrum werkt daarvoor samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie en de dienst voor binnenlandse adoptie, in het bijzonder als die dienst bemiddeld heeft voor de totstandkoming van de adoptie. Het afstammingscentrum wijst de geadopteerde in voorkomend geval door naar de personen, diensten of instellingen die hem verdere informatie kunnen verstrekken.

Het afstammingscentrum is gerechtigd om bij elke instantie die daarover beschikt, in naam van de geadopteerde alle informatie of stukken op te vragen die betrekking hebben op zijn afstamming en zijn adoptie.

§9. Een geadopteerde die contact wil opnemen met leden van zijn biologische familie, kan het afstammingscentrum daarvoor om bijstand verzoeken. Het afstammingscentrum werkt daarvoor samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie en de binnenlandse adoptiedienst. Het afstammingscentrum gaat na of er contact mogelijk is en op welke wijze dat contact tot stand kan worden gebracht. Waar mogelijk gebeurt dit steeds via de dienst die de adoptie heeft gerealiseerd. Het verwijst in voorkomend geval door naar andere diensten of instellingen die de geadopteerde verder kunnen begeleiden om het contact tot stand te brengen.

§10. Afstandsouders en biologische verwanten tot de derde graad van de geadopteerde hebben recht op algemene en niet-identificeerbare informatie over de geadopteerde.

Als verzoekers concretere informatie wensen waardoor de identificatie van de geadopteerde of zijn familieleden mogelijk wordt, kan dat pas na uitdrukkelijke, geïnformeerde toestemming van de geadopteerde en, als hij nog minderjarig is, van de adoptanten. De uitdrukkelijke geïnformeerde toestemming van de minderjarige geadopteerde is vereist als hij over de nodige maturiteit beschikt en steeds vanaf de leeftijd van twaalf jaar.

§11. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor de uitoefening van het inzagerecht en voor de wijze waarop het afstammingscentrum de geadopteerde bijstaat als hij meer informatie over zichzelf wil verkrijgen of contact wil opnemen met leden van zijn biologische familie.”.

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

Art. 44. Bij de inwerkingtreding van dit decreet lanceert Kind en Gezin een oproep tot indiening van een vergunningsaanvraag voor de organisatie, vermeld in artikel 5, en voor het centrum voor menselijke erfelijkheid, vermeld in artikel 9. De termijn waarbinnen de aanvragen ingediend moeten worden, bedraagt dertig dagen vanaf de oproep. De oproep wordt gepubliceerd op de website van Kind en Gezin.

De oproep, vermeld in het eerste lid, bevat de volgende informatie:

- 1° de vergunningsprocedure;
- 2° het beslissingskader dat in de vergelijkende procedure toegepast zal worden voor het vaststellen van de rangorde van de aanvragers;
- 3° de ontvankelijkheids- en gegrondheidsvoorwaarden;
- 4° de termijn en de wijze van indiening van de vergunningsaanvraag;
- 5° de beslissingstermijnen.

Art. 45. Een vergunningsaanvraag voor de organisatie, vermeld in artikel 5, is ontvankelijk als ze binnen de indieningstermijn die in de oproep is opgenomen, met een aangetekende brief, door afgifte tegen ontvangstbewijs of op digitale wijze ingediend wordt bij Kind en Gezin en als ze een dossier bevat dat is samengesteld uit de volgende gegevens en stukken:

- 1° de gegevens van de kandidaat-aanvrager:
 - a) de naam, de rechtsvorm, het adres en eventueel het ondernemingsnummer van de kandidaat-aanvrager;
 - b) de identiteitsgegevens en de contactgegevens van de kandidaat-aanvrager, waaronder minstens zijn voor- en achternaam, en het telefoonnummer en e-mailadres van de contactpersoon van de kandidaat-aanvrager;
- 2° de context van de aanvraag;
- 3° de rechtsgeldige beslissing van de kandidaat-aanvrager om de vergunning aan te vragen;
- 4° de gegevens die het aannemelijk maken dat de kandidaat-aanvrager binnen de termijn die in de oproep wordt vastgesteld, de taken, vermeld in artikel 3 en 4, kan opstarten;
- 5° de verbintenis dat de kandidaat-aanvrager zal voldoen aan alle vergunningsvoorwaarden, vermeld in artikel 6 en 7, waaraan hij op het moment van de aanvraag nog niet voldoet en dat hij zal meewerken aan de uitoefening van het toezicht op de naleving van die normen;
- 6° het bewijs dat de kandidaat-aanvrager vergund of erkend is binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
- 7° een begroting van de geplande werking;
- 8° de visie en het plan van aanpak voor de samenwerking met andere diensten en verenigingen die op het vlak van afstammingsgerelateerde aangelegenheden en adoptie actief zijn, alsook met het bij dit decreet vergunde centrum voor menselijke erfelijkheid;

- 9° een verklaring op erewoord dat de persoon die de aanvraag doet, gemachtigd is om te handelen in naam van de kandidaat-aanvrager;
- 10° de datum en handtekening van de verantwoordelijke van de kandidaat-aanvrager.

Art. 46. Een vergunningsaanvraag voor het centrum voor menselijke erfelijkheid, vermeld in artikel 9, is ontvankelijk als ze binnen de indieningstermijn die in de oproep is opgenomen, met een aangetekende brief, door afgifte tegen ontvangstbewijs of op digitale wijze ingediend wordt bij Kind en Gezin en als ze een dossier bevat dat is samengesteld uit de volgende gegevens en stukken:

- 1° de gegevens over het centrum voor menselijke erfelijkheid:
 - a) de naam, het adres en het ziekenhuis waaraan het centrum verbonden is;
 - b) de identiteitsgegevens en de contactgegevens, waaronder minstens de voor- en achternaam, het telefoonnummer en het e-mailadres van de contactpersoon van het centrum voor menselijke erfelijkheid;
- 2° de context van de aanvraag;
- 3° de rechtsgeldige beslissing van het centrum voor menselijke erfelijkheid om de vergunning aan te vragen;
- 4° de gegevens die het aannemelijk maken dat het centrum voor menselijke erfelijkheid binnen de termijn die in de oproep wordt vastgesteld, de opdracht, vermeld in artikel 4, 2°, a), kan opstarten en voor een termijn van minstens vijf jaar kan uitoefenen;
- 5° de verbintenis dat het centrum voor menselijke erfelijkheid zal voldoen aan alle vergunningsvoorwaarden, vermeld in artikel 10, waaraan het op het ogenblik van de aanvraag nog niet voldoet, en dat het zal meewerken aan de uitoefening van het toezicht op de naleving van de normen, vermeld in artikel 11;
- 6° de visie en het plan van aanpak voor de samenwerking met de bij dit decreet vergunde organisatie die optreedt als afstammingscentrum;
- 7° een verklaring op erewoord dat de persoon die de aanvraag doet, gemachtigd is om te handelen in naam van het centrum voor menselijke erfelijkheid;
- 8° de datum en handtekening van de verantwoordelijke van het centrum voor menselijke erfelijkheid.

Art. 47. Kind en Gezin bezorgt na de ontvangst van de aanvraag een ontvangstmelding aan de kandidaat-aanvrager of aan het centrum voor menselijke erfelijkheid dat de aanvraag heeft ingediend. Binnen vijftien dagen na de ontvangst van de aanvraag deelt Kind en Gezin aan de kandidaat-aanvrager of het centrum voor menselijke erfelijkheid mee of de aanvraag ontvankelijk is.

Als de aanvraag niet ontvankelijk is omdat een of meer gegevens of stukken als vermeld in artikel 45 of 46 ontbreken, vraagt Kind en Gezin de ontbrekende stukken of gegevens op. De termijn voor de indiening van de gegevens of stukken bedraagt vijftien dagen. Tijdens die periode wordt de beslissingstermijn geschorst. Als de kandidaat-aanvrager of het centrum voor menselijke erfelijkheid de ontbrekende stukken of gegevens niet binnen die termijn van vijftien dagen met aangezekende zending, door afgifte tegen ontvangstbewijs of op digitale wijze aan Kind en Gezin heeft bezorgd, is de aanvraag onontvankelijk.

Art. 48. Kind en Gezin onderzoekt de gegrondheid van de aanvraag door de aanvraag te toetsen aan de toepasselijke vergunningsvoorwaarden, vermeld in dit decreet, en rangschikt de kandidaat-aanvragers en de centra voor menselijke erfelijkheid als de vergelijkende procedure wordt toegepast.

Binnen dertig dagen nadat Kind en Gezin aan de kandidaat-aanvrager of aan het centrum voor menselijke erfelijkheid heeft meegedeeld dat de aanvraag ontvankelijk is, wordt de beslissing van de administrateur-generaal van Kind en Gezin om de vergunning te verlenen of zijn voornemen om de vergunning te weigeren, betekend met een aangetekende brief of op digitale wijze. De betekening bevat

informatie over de mogelijkheid en de voorwaarden om een bezwaarschrift in te dienen.

Art. 49. Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum en uiterlijk op 1 januari 2020.

Katrien SCHRYVERS
Elke SLEURS
Freya SAEYS
Peter PERSYN
Lorin PARYS
Vera JANS